

Domoljub

V Ljubljani 28. februarja 1940

Leto 53 Štev. 9

V premislek za težke dni

Ko gledamo v svet, ki je stopil v novo vojno in gre naproti novemu uničevanju, nehote zastavljamo vprašanje, kako bo z nami. Ali uvidemo vojnim zapletljajem, ali pa potegne vihar tudi nas za seboj? Naša država se trudi, da bi ostala nevtralna in mirna. Četudi ta nevtralnost mnogo stane in bo vojaško pripravljenost samo po sebi umevno treba enkrat plačevati, vendar je boljša samo denarna žrtev kot pa tudi krvna. Ne da se danes povedati in mirno lahko rečemo, da nihče ne ve, kako se bodo dogodki razvijali, zdi se pa, da smo vsaj za delj časa še oddaljeni od nevarnosti. Tudi to je že precej jasno, da so naše meje sedaj bolj trdne kot so bile in bi ne mogel meni nič tebi nič preko njih vihar kake nagle vojske. Dalje vemo, da bo v vsakem primeru država in da bo ljudstvo storilo za to državo svojo dolžnost. Kaj zmore pogumen in odločen človek s svojim odporom, je pokazala mala finska država, ki že tri mesece zadržuje ogromno premoč ruskih boljševikov. Ne vemo torej, kaj vse more priti, vemo le to, da po naši krivdi ne bo prišlo zlo nad nas. Mi ne bomo nikogar izzivali in nikogar napadeli.

S tem v zvezi pa bi radi našim bralcem predložili nekaj stvari v resen premislek.

Nikar pretiranih skrbi in praznega strahu!

Kadar veš, da ne moreš kakih stvari izpremeniti, je tudi prazno ubijati si glavo, kaj bi napravil. V svetem pismu beremo modro besedo: »Kdo izmed vas pa more s svojo skrbjo dodati svoj postavi en komolec?« Ali si boš torej razbijal glavo, kaj napravili, če si premajhen, ali kaj ukreniti, če si prevelik. Nič ni napraviti, ampak vzeti stvari tako kot so. S prazno skrbjo si delamo le nepotrebne nove težave. Isto je s strahom, ki ga vidi naša domišljija. Sveto pismo pravi o brezbožnikih: »Trepotali so od strahu, kjer ni bilo strahu.« Kaj bi si grenil življenje s stvarmi, ki jih ni in ki jih morda nikoli ne bo.

Ne pozabimo tudi, da smo kristjani, ki verujemo v Boga, našega Očeta, o katerem vemo, da skrbi za cvetlice na polju in za ptice pod nebom, pa še toliko bolj za človeka. Res ne poznamo njegovih poti in njegovih sodb, vemo pa, da skrbi za nas. Ne tako, kot si mi domišljamo in bi mi radi, ampak tako kot je prav. Ne po našem, ampak po svoje — torej najbolje. Teško je včasih. Strašne stvari vidimo okrog sebe in jih morda sami doživljamo. Nam se zdi, ko da Bog tega ne vidi in da se noče zganiti. Toda stara ljudska modrost je že povedala, da Bog ne plačuje vsake sobote. Plača pa vse, izravna

vse — ob svojem času. Če je v nas kaj krščanstva, tedaj mu zaupajmo in položimo svoje skrbi nanj. Saj molimo v očešahu: »Zgodi se tvoja volja.« Kar velja v vseh časih, velja tudi v naših, pa naj bi bili še tako težki.

Pa še ene stvari ne izgubimo nikoli izpred oči. V vsaki neareči in nevarnosti najbolje opravi tisti, ki ostaja miren. Leta 1848 je izbruhnila na Dunaju revolucija. Vse dotedanje oblastnike so hoteli revolucionarji pobesiti. Pograbilo so tudi takratnega vojnega ministra in vpili, da ga je treba obesiti na občestno svetiljko. Rjuli so: »Na svetiljko z njim!« On pa jih je mirno vprašal: »Ali bo potem bolje svetila?« Dunajčani so se tej šali, izrečeni v smrtni nevarnosti, nasmejali in ministra izpustili.

Pri vseh dejanjih mirnega premisleka!

Ne strahu in ne praznih skrbi tedaj! Pogum in mirna kri, to je, kar nam je v takih časih najbolj potrebno. Pameten človek bo šel tudi v takih časih mirno na svoje delo enako kot je šel doslej vsak dan. Naš kmet je hvala Bogu po naravi trezen in dobrih živcev. Treba je le, da se varuje pred raznimi denčami, ki jih raznašajo tudi na deželo preveč razgrete glave raznih nepremišljencev, včasih pa tudi zlobnežev. Kmet bo torej, naj pride kar hoče, ostal mirno na svojem. Zemlja, na katero je navezan z delom in življenjem, mu bo najboljša zaščita. Če kak siten in nervozen meščan premišljuje, kam bi poslal otroke iz mesta na deželo v nevarnosti, je to kolikor toliko razumljivo. Naravnost bedasto pa bi bilo, če bi si kak kmečki človek daleč proč od meje ubijal glavo z begom, kakor da že stoji sovražnik pred njegovo vasjo.

Prav zato se nam ne zdi pametno postopanje tistih, ki na primer drže doma denar ali ga nosijo kar s seboj, kot da bo treba jutri zjutraj že teči. Ali nič ne pomislijo, da delajo sami sebi škodo s svojo pretirano vznemirjenostjo? Ne pravimo, da je mnogo takih, a kar jih je, jih je preveč. Drugi spet hite, da bi iz posojilnic dvignili, kar se le da dobiti, in nosijo denar domov. In spet so nekateri, ki hočejo denarja, da bi hitro še kaj kupili. Tako vstajajo zaradi vznemirjenosti razni špekulanti, ki bi od tega nemira radi kaj zaslužili. Naj poudarimo, da so naše posojilnice po težki gospodarski, dolgotrajni denarni krizi v glavnem ozdravljene. Če ne bi bilo novih vznemirjenj in novih pretresljajev, bi že skoraj vse lahko zadovoljile vse potrebe vlagateljev. Popolnoma miren oblok

denarja zadržujejo le vedno novi pretresljaji ob pogledu na vojne nevarnosti. Razume se samo po sebi, da noben denarni zavod ne more izplačati vsega naenkrat. Če bi ta držal denar doma v blagajni, denar ne bi nosil nobenih obresti. Toda poskrbljeno je povsod, da vsak lahko dvigne vse, kar je naložil na novo in mu more posojilnica to, kar je na novem računu, izplačati. Čemu torej prazne in nepotrebne skrbi.

Imejmo v dejanju radi to, kar je naše

Ker smo pri denarju in skrbeh, pa še drugo stvar v premislek. Za kaj smo dolžni najprej skrbeti? Za to, kar je domače. Vsakemu je najbolj domača družina, v kateri je zrasel. Če oče za družino ne skrbi, je zanič. Isto velja za mater, za sinove in za hčere. V skrbi za domačijo se pokaže človek, koliko je vreden. Družine so združene v vas, v sosesko. Slab sosed je, kdor se nič ne briga za težave drugih sosedov. Skrb za domačo vas pokaže, kdo ima srce in pamet na pravem mestu. Širši krog je domača župnija, občina. Tudi za to je treba pokazati ljubezen v dejanju. In kdor bo znal ceniti, kar je domače, kdor bo znal to ljubiti, ta bo vedel, da ima vezi tudi z drugimi, ki govore isti jezik in govore v istih razmerah. Ljubezen do naroda in do domovine, če je res prava, se začne v skrbi za domače.

Danes pa le preradi gledamo v svet, obožujemo tuje, na domače pa pozabljam. Prav pri denarju in kmečkih posojilnicah se je to pokazalo. Kako so nekateri hiteli dvigati denar v domači posojilnici in ga nositi v mesta. Kakor bi hoteli reči, da je domače nekaj manj, kot da jih je sram, da so doma iz kmečke vasi. Pošten človek spoštuje to, kar je njegovo, domače, kar pozna. Ali naj zaupa tujini in nepoznanemu?

Če pride kdaj — upajmo da ne, ali vsaj ne kmalu — kaj hudega, bo znal žrtvovati za svojo domovino le tisti, ki ljubi svoj dom in svoje domače. Tak bo tudi vedel zakaj žrtvuje. Kdor pa vidi le tujino in mu je le ta všeč, kdor hrepeni le po mestu, ta tudi ne bo vedel v težkih trenutkih, kaj je njegova domovina, kaj naj brani in za koga naj žrtvuje. Finski kmečki narod nas uči, kaj se pravi ljubiti domačo zemljo, domače ljudi, domače navade, to tedaj, kar imenujemo domovino.

Zapisali smo gornje v premislek. Razpisujejo molitve za mir. Glejmo, da si ga sami ne bomo brez potrebe rušili doma z nepotrebno skrbjo in strahom in z vsem, kar more iz tega izvirati.

Odločne zahteve slovenskih kmetov

Iz vseh krajev Slovenije so prišli odposlanci slovenskega kmečkega naroda 25. februarja v Celje na svoje letno zborovanje, da spregovore jasno, pa tudi odločno besedo za svoje pravice.

Predsednik, senator Brodar je pozdravil vse zborovalce, med njimi posebno stare bojovníke za pravice kmetijskega stanu: ministra dr. Kulovca, senatorje Smodeja, Mihelčiča in dr. Schaubacha, zastopnika bana inž. Podgornika, celjskega župana itd.

Potrebujemo 50.000 novih kmetij

Načelnik senator Brodar je v svojem govoru omenil posledice gospodarskega prevrata v nevtralnih državah, ki jih občuti tudi slovenski kmečki stan. Kmečki pridelki so dobili, žal, tisti, ki jih slovenski kmet kupuje, višjo ceno. Slovenski kmet upravičeno toži o propadanju svojih gospodarstev, kmečka mladina beži od doma, kjer vidi le delo brez služke. Temu stanju je nujno pomagati. Začeti bomo morali naše kmetijstvo načrtno pospeševati, in to vse panoge, ki so pri nas važne. Male podpore zasebnikom se bodo morale odpraviti, ta denar pa uporabiti za kritje obresti denarja, ki naj bi se brezobrestno posojal za daljšo dobo kmetovalcem, pri čemer naj bi upoštevali predvsem obsejne in narodno ogrožene kraje. Dokončati bo potrebno agrarno reformo. Ogrmne površine zemlje leže v naši deželi neizkoriščene, ker jih slovenski kmet obdelati ne sme, kajti last tujcev so. Nad 50.000 novih kmetij bi bilo potrebno ustvariti za slovensko kmečko mladino. Spremeniti bo potrebno vse zakone, ki so našemu kmečkemu stanu v propast, predvsem pa naš davčni sistem, po katerem je kmet s številno družino najbolj obdavčen sloj naroda, ker potrebuje največ življenjskih potrebščin. Slovenski kmečki stan nujno potrebuje od javnosti, predvsem od države, pomoči in zaščite, slovenski kmečki stan potrebuje danes močno osrednjo zadržno blagovno centralo, ki bo mogla povezati vse naše raztresene blagovne zadruge in ustanoviti nove tovrstne zadruge povsod, kjer še ne obstoje ter čimprej prevzeti naši kmečki trg.

Predsednik je klical oblast, da priskoči kmetu pri njegovih težnjah na pomoč, saj je slovenski kmečki stan v zgodovini mnogo žrtvoval za naš narod in bo ostal še nadalje temelj naroda in države.

Slovinci od svojih zahtev ne popustimo

Z vsem navdušenjem so pozdravili zborovalci sivolasnega borca senatorja Smodeja, ki je v svojem krepkem govoru orisal na kratko zunanji in notranji politični položaj naše države.

Govornik je govoril obširneje o notranjih političnih dogodkih zadnjega časa. Zborovalci so z viharim in dolgočrajnim vzklikanjem in odobravanjem pokazali popolno soglasnost s svojimi političnimi zastopniki.

To odobravanje se je še samo stopnjevalo, ko je govornik izjavil, da od svoje zahteve po slovenski avtonomiji ne bomo nikdar odstopili in da zahtevamo takojšnjo urenitvenje že svoje 20 letne zahteve. Nasproti brezpo-

membnim intrigam domišljavih, samozvanih in osamljenih »voditeljev«
proti slovenski avtonomiji, je govornik poudaril, da nista kompetentna govoriti o »socialnem, gospodarskem in kulturnem polomom«
bodoče avtonomne Slovenije, ker vse, kar je bilo v tem oziru do brega in velikega v Sloveniji ustvarjenega, je bilo delo Slovenske ljudske stranke, in zadnja leta delo Slovencev v JRZ (dolgotrajno odobravanje). Naj pa se govori ali piše v prihodnje karkoli, eno morajo vedeti vsi, in to je, da Slovenci nikdar ne bomo dopustili, da bi igrali v stranki ali v državni politiki peto kolo, ker smo tako svoje stališče dolžni braniti ne le v duhu in pravih stranke, ampak smo dolžni to z ozirom na našo politično zgodovino in iz spoštovanja in hvaležnosti do svojega slovenskega voditelja dr. Antona Korošca, ki je v vseh, tudi najtežjih časih, znal varno krmariti naš narodni čolnček v dobro ne samo Slovincem, ampak tudi Srbom in Hrvatov in vse naše države. (Velikastne manifestacije voditelju dr. Korošču.)

Tajniško poročilo je podal tajnik Finc, O strokovnem listu »Oraček«
je poročal voditelj MKZ Puš, ki je govoril tudi o potrebi mladinskega gibanja Kmetijske zveze. Glede Zenske kmetijske zveze bo končno urejeno na občnem zboru v marcu. Poročilo nadzorstvenega odbora je podal mag. svetnik Rigler. Pri volitvah je bil soglasno izvoljen odbor s senatorjem Brodarjem Janezom na čelu. Sklenili so, da bo spomladi velik kmečki tabor v Slovenski Krajini.

Zbor zastopnikov slovenskega kmetijskega naroda je sprejel naslednje važne zahteve:

Takojšnjo ustanovitev banovine Slovenije

Država mora biti urejena, da poslovanje ne trpi zaradi pretiranega, z ničemer utemeljenega centralizma in da se Slovenci, Hrvatje in Srbi čutijo v tej državi popolnoma enakopravni, na svoji zemlji svoji gospodarji.

Zemlja bodi kmetova last!

Državna in samoupravna oblastva morajo posvečati življenjskim koristim kmečkemu stanu vso pozornost in v sodelovanju s njim storiti vse, da kmečki stan na slovenski, tisoč tri sto let z njegovim znojem in žulji ohranjene zemlji, ne bo ograjen v svojem obstanku, ampak da se bo mogel kulturno, socialno in gospodarsko razvijati in napredovati.

Nadalje zahtevamo, da se naslednje važne zahteve slovenskega kmeta takoj upoštevajo, izvedejo, ozir. pričnejo reševati.

1. Zemlja mora biti last tistega, ki jo obdelava. Zato naj se takoj onemogoči prehajanje kmečke zemlje v nekmečke roke.

2. Na zemljo, ki ni v lasti kmečkega, delavskega ali maloobrtniškega stanu, naj se naloži posebna davčina, ki naj se uporablja za ustanavljanje novih kmečkih domov.

3. Ukinejo naj se prenosne, zlasti dedne take na manjša kmečka posestva, za ostala pa znižajo.

4. Agrarna reforma naj se dokončno izvede.

5. Zaščitijo naj se kmečki domovi z ugotovitvijo stalnih dednih kmetij.

Načrtna izobrazba za kmečki stan

Zahtevamo, da oblastva začno po načrtu in temeljito pospeševati splošno in strokovno izobrazbo kmečkega ljudstva:

1. Ljudska šola naj nudí kmečki mladini čim največ temeljne izobrazbe.

2. V vseh šolah (ljudskih, srednjih in visokih) naj temelji izobrazba na pristni slovenski narodni kulturi, ki je kmečka. Na ta način se bo dorasčajoči rod seznanjal z vrednotami, ki jih ohranja kmečki stan in spoznaval pomen tega stanu v narodnem občestvu. V vseh šolah naj se goji več socialne in zadržne zavesti.

3. Na ljudske šole v kmečkih krajih naj se pošiljajo le učitelji, ki bodo na posebnem tečaju pridobili potrebno znanje o kmečkem stanu, njegovem življenju ter kulturi in o njegovem pomenu za narod in državo.

4. Vpeljejo naj se obvezne dveletne kmetijske in kmetijsko-gospodinjске nadaljevalne šole za vso kmečko mladino.

5. S podporo oblastev naj se za nadaljevalno šolo izdajo poljudne, kmetijsko-strokovne, knjižice o vseh panogah kmetijstva in o vseh vprašanjih, katerih poznavanje je kmečki mladini potrebno.

6. Da se omogoči poslušanje radia tudi kmečkemu ljudstvu, naj pristojni činitelji poskrbijo za cenene ljudske radijske sprejemnike, naročnina za te aparate pa naj se zniža.

7. V čim večjem številu naj se organizirajo kmetijski strokovni in kmetijski gospodinjски tečaji.

Izboljšanje socialnih in zdravstvenih razmer

Prehranjevalne in zdravstvene razmere med slovenskim kmečkim ljudstvom so potrebne znatnega izboljšanja. Zato smatramo za nujno, da se pospeši gradnja vodovodov in sploh preskrbi podeželje s pitno vodo, ker je to za mnoge predele slovenskega podeželja življenjske važnosti. V tej zvezi je tudi podpreti asanacijo kmečke vasi in biše ter gradnjo zdravstvenih domov na podeželju.

Kmečki stan ima sam voljo, da pri teh delih v prvi vrsti sam po svojih močeh sodeluje, zahteva pa najodločnejše in od tega ne bo odnehal, da se mu da v to svrhu cenješi cement in odpravi drž. trošarina nanj.

Nadalje zahtevamo, da se takoj prične s pripravami za socialno zavarovanje kmečkega ljudstva, posebno kmečkih poslov.

Trošarine na sladkor in življenjske potrebščine naj se znižajo.

Ureditve cen za kmečke pridelke

Cene naših kmečkih pridelkov naj se spravijo v sklad s cenami industrijskih in obrtnih proizvodov. V tem pravcu je treba usmeriti vso našo industrijsko in agrarno politiko.

(Nadaljevanje na prihodnji strani spodaj.)

Dekan Skerbec je bil po krivem obsojen

Na tožbo državnega pravdnštva se je pričela te dni pred ljubljanskimi sodniki razprava proti bivšemu liberalnemu poslancu Mravljetu, ki mu je obtožnica očitala, da je kot priča po krivem prisegel v svoječasnih sodnijski obravnavi v Belgradu, naperjeni proti dekanu g. Skerbcu.

Senatni predsednik je uvedel najprej zaslisanje obtoženca, Milana Mravljeta, ki je trajalo nad eno uro. Obtoženec je zanikal vsako krivdo.

Priče pobijajo Mravljeto izpoved

V dokaznem postopanju je bilo zaslišan pet prič. Prvi je bil pozvan g. dekan Matija Skerbec. Mirno, točno in brez vsake zadrege je priča pojasnjevala celoten razvoj dogodkov, ki so se naglo vrstili na Mravljeto shodu. V nekaj minutah je bilo končano. Ni bil voditelj demonstrantov. Razburjene ljudi, ki jim Mravlje ni dovolil voliti predsednika shoda, je pomirjeval. Stopil je, ker je sedel v prvi vrsti, na bližnjo pručko in zavpil: »Mir! Mir! Mir! Mi spoštujemo zakone in oblastil Prosim vas, da se mirno razidete! Živela Slovenija!« Odločno je priča zanikala, da bi bil on kot duhovnik zaklical: »Živela republika!« Ko je govoril, so bili ljudje mirni. Shod je poprel, ko je on nastopil, že razpustil komandir Dolšina. V vseh podrobnostih je priča orisala splošni položaj na tem shodu. Ni hotel izzivati Mravljeta, kakor to trdi obtoženec.

Priči Joško Zabret in Fran Trefalt sta odločno potrdili izjavo priče g. dekana. Skupaj so sedeli v prvi vrsti in bili so ves čas skupaj in so tudi skupaj zapustili dvorano. Oba nista slišala, da bi bil g. dekan vzkliknil: »Živela republika!« Možnost takega vzklika popolnoma in odločno izključujeta. Priča Lokar tudi ni

možel potrditi, da bi bil napravil g. dekan republikanski vzklik. Živahno je bilo zaslihanje priče Ivana Ureka, bivšega narodnega poslanca v JNS. Priča Urek je v preiskavi povedal, da mu je Mravlje v klubski sobi v Belgradu izjavil, da gre glavno za to, da se klerikalci uničijo, ne pa, da-li je pričal po resnici ali ne. Obtoženec in njegov branilec sta skušala pričo Ivana Ureka kot neverodostojno omalovaževati. Priča Urek je vztrajal pri svoji izjavi.

Po končanem dokaznem postopanju so sledili govori drž. tožilca, zastopnika zasebnega udeleženca in branilca. Drž. tožilec je s krepkim naglasom poudaril, da je na podlagi prič Zabreta in Trefalta dokazano, da ni g. dekan Skerbec napravil podtaknjenih mu vzklikov. Dr. Vladislav Pegan je naglasil: »Ugled slovenskega naroda je takrat (v šenčurskem procesu) v Belgradu močno padel, kajti predmet obtožbe pred državnim sodiščem je bil tak, da je metal na Slovence in slovensko duhovščino črno luč in blato.« Branilec dr. Cepuder je naperil v svojem dolgem govoru ves ogenj in vse topove v prvi vrsti na osebo g. dekana Skerbca, ki ga je skušal pred občinstvom ponižati in osmešiti. Navajal je izpovedbe raznih prič in jih primerjal z onimi, podanimi v šenčurskem procesu.

Sodba je dala g. dekanu zadoščenje

Senat se je umaknil na posvetovanje, ki je trajalo dobre pol ure. Nato je senatni predsednik vstopil v dvorano, da objavi sodbo. V dvorani je zavladala grobna tišina. Vse je bilo napeto. Že pri uvodnih besedah je bilo jasno, da bo izrečena oprostilna sodba. Predsednik je razglasil tako sodbo:

V imenu Nj. Vel. kralja Sodišče je raz-

4. Ne odnehamo od zahteve po spremembi lovskega zakona, da se zavarujejo koristi kmeta.

Končno prosim oblastva pomoči še v naslednjih zadevah:

1. Vojaška oblastva prosimo, da pri vpklikih obveznikov in živine na orožne vaje upošteva, da je za redno obdelovanje kmetij potrebno gotovo število za delo sposobnih ljudi in vprežne živine.

2. Kraljevsko bansko upravo prosimo, naj z vsemi silami pospeši elektrifikacijo vsega kmečkega podeželja.

3. Pri plačevanju obrokov Privilegirani agrarni banki naj se upošteva dolžnikovo gospodarsko stanje.

4. Uvedejo naj se spet obvezna občinska razsodišča in z njimi onemogočijo nepotrebne pravde, ki uničujejo naše kmetije.

Predlagajoč te resolucije merodajnim činiteljem izjavljamo trdno voljo kmečkega stana, da od naših zahtev ne bomo odstopili.

»Domoljub« iskreno želi, da pristojni činitelji zahteve slovenskih kmetov, sprejete na zadnjem taboru v Celju, v polnosti in čimprej vzamejo v resen pretres. Zlasti naj se odločno zavzamejo za prvo zahtevo po samostojni banovini Sloveniji, ki je po našem mnenju predpogoj za dobro izvedbo vseh ostalih zahtev.

Zoper prehlad in glavobol
vzemite 1-2
ASPIRIN
tablete

Ni drugega zdravila po imenu "Aspirin", temveč edino-le "Bayer"-jev Aspirin.

Opf. reg. pod 3 br. 27002 od 22. XII. 1936.

sodilo takole: Obtoženec Milan Mravlje je v smislu § 280 k. p. oproščen, da bi bil lažno prisegel. Zasebni udeleženec se glede svojih odškodninskih zahtevkov napoti na pot civilne pravde.

Razlogi sodbe so bili kratki in tehtni. Za pomen in bistvo te razprave je najvažnejši oni odstavek sodbinih razlogov, ki ugotavlja:

Sodišče je na podlagi vseh podatkov današnje razprave prišlo do zaključka, da iz ust zasebnega udeleženca Matije Skerbca niso padli očitani mu vzkliki. Predvsem je tu pričevanje dekana Skerbca samega, ki to odločno zanika, kakor je tudi zanikal v prejšnji razpravi kot osumljenec. Priči Zabret in Trefalt, ki sta bili vedno v njegovi bližini, tudi naravnost izključujeta te vzklike iz ust zasebnega udeleženca. Isto tako druge priče izpovedujejo, da niso slišale teh besed.

To ugotovitev o nedolžnosti g. dekana sodba ponovno poudarja. Glede utemeljitve oprostitve pa pravi sodba, da sodišče na podlagi podatkov razpravo ne more smatrati za dokazano, da bi bil obtoženec vedoma pričal nekaj neresničnega. Obtoženec je bil v dobri veri, da je g. dekan izgovoril očitane besede.

Državni tožilec se je proti Mravljetoovi oprostitvi pritožil.

Zahvala

Podpisana potrjujem, da sem prejela od uprave »Domoljuba«

800⁰⁰—dinarjev

požarne podpore, ker mi je pogorela hišna oprava. Za točno izplačano podporo se topla zahvaljujem. Vsakemu priporočam, da naj naroči Domoljub in naj naročnino pravočasno poravnava. V nesreči se pokaže, da je Domoljub res naš najboljši prijatelj in prvi pomočnik.

Ana Lekša
Ravni št. 10 p. Krakov, 8^a

Posebej naj oblast po načrtu podpira in pospešuje proizvajalno in blagovno združništvo, ki bo skrbelo za ceneno dobavo kmetijskih potrebščin in ugodno vnovčevanje kmetijskih pridelkov.

Poostri naj se kontrola nad gibanjem cen važnih življenjskih potrebščin in prepreči verižništvo in špekulacija z njimi. Brezpogojno naj se uvrsti tudi galica med predmete, katerih cene se kontrolirajo.

Učinkoviti ukrepi za izboljšanje kmetijskih pridelkov

Zahtevamo učinkovitih ukrepov za povečanje in izboljšanje naših kmetijskih pridelkov.

1. Oblastva naj podpirajo izboljševanje kmečkih zemljišč (melioracije, zložbo št.), ter obdelavo do sedaj neobdelane zemlje.

2. Enako naj se poskrbi, da bodo kmetom na razpolago prvovrstna semena; zato naj se trgovine s semeni strogo nadzorujejo.

3. Takoj naj se uvedejo točaji za izobrazbo živinozdravniških pomočnikov, ki bodo nudili prvo pomoč pri obolenju in nesrečah domačih živali. Za ubožne in male kmečke posestnike naj bo živinozdravniška pomoč brezplačna.

KAJ JE NOVEGA

OSEBNE VESTI

d **Duhovniške vesti.** Za dekanjska upravitelja sta imenovana g. Stanislav Skvarča, župni upravitelj v Kočevju, za dekanijo Kočevje, in g. Jakob Ramovič, župnik v Velikih Laščah, za dekanijo Ribnica. Podeljeni sta bili župniji: Kočevje g. Petru Flajniku, župniku v št. Rupertu, in Trnovo v Ljubljani g. Ivanu Vindičarju, stolnemu vikarju v Ljubljani. Za župne upravitelje so imenovani g. Ludovik Zajec, kaplan v Ribnici, za Ribnico; g. Jožef Geoheli, kaplan v Toplicah, za Zaplano; g. Alojzij Škerlj za Javor pod Ljubljano in g. Anton Miklavčič, župni upravitelj na Vinici, za soupravitelja župnije Sinji vrh. V ljubljansko škofijo je bil sprejet salezijanski duhovnik g. Alojzij Škerlj.

o 60 letnico rojstva je praznoval na Jesenicah livarski mojster Franc Torkar. Na mnogih letal

o Osemdesetletnico rojstva je doživel v Toplicah pri Novem mestu Matija Legan, dolgoletni naročnik »Domoljuba«. — Še mnogo srečnih let!

o 60 letnik je postal v Zeleni jami v Ljubljani posestnik Matija Weidhauser. Vrlemu katoliškemu možu želimo še mnogo blagoslovljenih let!

DOMAČE NOVICE

d Zanimive podatke o kranjski dekaniji za l. 1939 priobčujeta »Gorenjec«. Iz teh pomemamo, da je štela kranjska dekanija l. 1939 41.767 prebivalcev. Župnij ima dekanija 24. V vseh teh župnijah je bilo l. 1939 rojenih do 56, drugod rojenih 112, skupaj 1068 ali 25,5 na tisoč prebivalcev. Umrlo jih je doma 496, od drugod je bilo pripeljanih 19 mrtičev, skupaj jih je umrlo 515 ali 12,3 na tisoč prebivalcev. Oklicanih je bilo 573, doma poročenih 352, drugod poročenih 28, skupaj 380 ali 9 na tisoč prebivalcev. Sv. obhajil je bilo razdeljenih 547.007 ali 13 na osebo.

d Brez dovoljenja banske uprave se cene ne smejo povišati. Ministrstvo za trgovino in industrijo je v sporazumu z ministrstvi za socialno politiko in ljudsko zdravje, za kmetijstvo, za finance in za notranje posle predpisalo uredbo o kontroli cen, ki je bila objavljena v Službenih novinah kr. Jugoslavije dne 24. februarja t. l. in je tega dne dobila obvezno moč. Od tega dne dalje ne smejo v smislu čl. 2 te uredbe uvozniki, trgovci na debelo in proizvajalci (predelovalci) povišati cene blaga v notranjem prometu brez predhodnega odobrenja kralj. banske uprave.

d Minimalne plače veljajo tudi v odvetniški in notarske nameštence. Več o tem v »Slovincu« z dne 21. februarja 1940.

d Starospokojencem bratovskih skladnic. Obveščeni smo, da bo Glavna bratovska skladnica letos za Veliko noč razdelila izredne podpore starospokojencem. Vsak, kdor bi želel dobiti to podporo, pa mora napisati prošnjo, ki jo je nasloviti na Glavno bratovsko skladnico v Ljubljani. Opozorjamo staro-

upokoјence, da se za stvar zanimajo in prošnje za to izredno podporo čimprej pošljejo na navedeni naslov.

d Za naše delavce v Nemčiji. Kmetijsko ministrstvo v Berlinu je izdalo okrožnico, po kateri se dovoljuje vsem jugoslovanskim delavcem, tako kmetijskim kakor tudi industrijskim, da smejo od svojih prihrankov pošiljati v domovino mesečno do 50 mark.

3. MARCA V POLJEI

FO in DK Dev. Mar. v Polju priredita svojo III. telovadno akademijo 3. marca 1940 ob pol 4 popoldne v Prosvetnem domu. Na sporedu je 20 točk: igre, simbolika, rajanje, proste vaje, gimnastika, orodna telovadba, petje in govor. Naši fantje in dekleta bodo s svojim nastopom pokazali, kaj so se v zimskem času naučili in koliko so napredovali. Zato vljudno vabljeni v nedeljo popoldne v dvorano Prosvetnega doma! Preskrbite si vstopnice v predprodaji!

d Pri lenivosti črevesa, kataru v črevih, obolenju skrajnega črevesa odstranjuje naravna »Franz-Josefova« grenača voda zaprtje spodnjih organov dobro in naglo. Mnogoletne izkušnje uče, da redna poraba »Franz-Josefove« vode izborna urejuje funkcije črev.

Reg. po min. sod. pol. te nar. zdr. št. br. 13492. M. V. M.

d Belgrad je dobil novo slovensko trgovino. Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani je odprla te dni v Belgradu svojo podružnico. Okusno opremljen lokal leži na križišču Krunske in Jovana Rističa ulice, v neposredni bližini cerkve Kristusa Kralja, ki je zbirališče belgrajskih slovenskih katoličanov. Tu bodo naši rojaki lahko dobili vse slovenske nabožne in leposlovne knjige, zlasti mladinske, dalje šolske in pisarniške potrebščine ter vsakovrstne nabožne predmete: mašne knjižice, rožne vence, kipe, svetinjice, podobice in podobice itd. Z otvoritvijo te prodajalne je belgrajskim Slovincem zelo ustrezno.

Uprava »Bogoljuba«, Ljubljana, vljudno prosi p. n. poverjenike »Bogoljuba«, da nemudoma sporoče upravi točno število naročnikov za leto 1940.

d Petrolej je prišel. Poročali smo že, da so prispela večje količine petroleja v Slovenijo. Sedaj smo zvedeli, da so bile te dni iz Ljubljane poslana številna cisterne petroleja. Tako 1 cisterna v Mursko Soboto, 1 v Ptuj, 1 v Poljčane, 1 v Celje, 1 v Krško, 2 sta pa ostali v Ljubljani, toda tudi od teh dveh so bile večje količine odrejene za Notranjsko in Dolenjsko (Kočevje, Trebnje in Novo mesto). Nadaljnje cisterne iz Ljubljane odidejo takoj ko bodo ocarinjene, in sicer bodo šle, oziroma so že šle naslednje količine: 3 cisterne v Maribor, 2 cisterne za Celje, 1 za Zalec, 2 pa ostaneta v Ljubljani.

d Marsikateremu našemu bralcu morebiti še ni znano, da je tvrdka F. I. Goričar danes ena največjih manufakturnih trgovin v Ljubljani ter tudi v cenah najbolj solidna. Ima poleg svoje glavne trgovine na Sv. Petra cesti 29

Neredna stolica

upliva na ves organizem.
Dobro sredstvo za odvajanje, ki zanesljivo deluje in ima prijeten okus, je

DARMOL

še dve podružnici v neposredni bližini. Prodaja ima urejeno tako, da ima v svoji glavni trgovini specialno izbiro vseh vrst za moška in damska oblačila od najcenejše do najfiniših vrst, izgotovljeno obleko in šivalnico za naročila po meri. V svoji podružnici na nasproti strani pa ima specialni oddelek za nevestine opreme, to je posteljno perilo, vseh vrst klostaste in svilene odeje, zastore za okna, tepihe, pregrinjala, gradlne, morsko travo, žimo, perje in puh. V svoji podružnici za Ljubljano (tam, kjer je jeseni krompirjev trg) pa ima malo trgovino za najcenejše oblačilno blago in ostanke, ter navadno delavno blago, tako da se za mali denar lahko obleče vsak, kdor si tako natančen v izbiri. — Tvrdka F. I. Goričar ne slovi samo zaradi dobrega blaga in solidnih cen, temveč tudi zaradi okusnih vzorcev in lepih barv posebno v štofah in drugih blagovih za obleke, zato ljudje od blizu in daleč radi posečajo njeno trgovino.

d Rok za sprejem mladeničev v Vazduboplovno podčastniško šolo v Novem Sadu (starost od 17 do 21 let) je do 15. marca t. l. Za pehotno podčastniško šolo v Beogradu, Bileči, Zagrebu, artiljerijsko podčastniško šolo v Cupriji in inženirsko podčastniško šolo v Sabcu (starost od 18 do 21 let) je do 20. marca t. l. Vsa tozadevna pojasnila dobite ustмено ali pisмено: Koncesionirana pisarna Pet Franjo, kapetan v p., Ljubljana, Maistrova 14. Za pisemen odgovor priložite kolek ali znamka za 6 din.

d Priljubljeno binško romanje na Trst in v Split je obenam najlepši majniški izlet s ladjo po morju: za trsatske romarje na otok Rab, za splitske pa na otok Hvar. Ker je rok za izredno znižano voznino zelo kratek, pošlite svoj naslov takoj na naslov: uprava »Po božjem svetu«, Ljubljana, Sv. Petra nasip 17, da vam pošlje romarski list in navodila brezplačno.

d 36 kg težkega sulca je ujel ribič iz Foca v Drini. Tako težkega sulca doslej v Drini še niso ujeli.

IZ DOMAČE POLITIKE

d Brzojavko gradbenemu ministru dr. M. Kreku so poslali s seje banskega sveta drinske banovine. Gradbenemu ministru se zahvaljujejo kot zaščitniku koristi drinske banovine in g. ministra topla pozdravljajo kot svojega prijatelja.

p Krasno zborovanje je imel gradbeni minister dr. Krek 25. februarja v Radovljici. Nabit polna dvorana je navdušeno pozdravljala g. ministra, ki je v poldrugournem govoru pojasnil notranji in zunanji položaj naše države. Dr. Korošcu so poslali brzojavko s sledečo vsebino: »Predsedniku senata dr. A. Korošcu, Belgrad. Zborovalci JRZ v Radovljici vas pristočno pozdravljamo, izrekamo svoje zadovoljstvo za vse vaše dosedanje delo ter izražamo svoje zadovoljstvo in podporo

VINA iz Centralne vinarne v Ljubljani bodo zadovoljila Vaše pive najbolj!

ri vsem delu za blagor Jugoslavije in srečo naše Slovenije.

p Poštejski priznavajo. Občni zbor okrajne Kmečke zveze za kranjski okraj je bil te dni v prostorih hotela »Jelen« ob navzočnosti načelnika Kmečke zveze, senatorja Brodarja in zastopnikov 15 občin. Iz vsake občine sta se občnega zbora udeležila po dva zastopnika. Občni zbor je začel predsednik okrajne zveze dr. Janez Ovsenik iz Predoselj. Poročila odbornikov in zastopnikov so bila zelo obširna. Iz njih se kaže marljivo delo kmečke ustanove. Soglasno je bil izvoljen stari odbor s predsednikom Ovsenikom na čelu. Načelnik Kmečke zveze, senator Brodar, je nato obravnaval potrebe kmečkega stanu. Omenil je, da je sedanja vlada toliko storila za kmečki stan, kolikor še doslej nobena vlada. Poudarjal je, naj kmetje gojijo pravo stanovsko zavest med seboj. Poslušalci so govornika nagradili z navdušenim ploskanjem.

d Za moške kakor tudi za ženske obleke priporoča veliko izbiro vseh vrst štofov od 45 do 220 din trdka Goričar v svoji glavni trgovini Sv. Petra c. 29.

Pohitite dokler traja zaloga!

d Pri saprtju ali pri motnjah v prebavi vzemite zjutraj na tečče kozarec naravnega »Franz-Josefa« vode.

NESREČE

n Smrtna nesreča železniškega premikača. Težka in naporna je služba premikačev pri tovornih vlakih. V zimskem času, ko so tla snežna in poledenela, je pa še posebno nevarna in velikokrat vzrok smrtnih nesreč. Tudi na jeseniški postaji je polno premikov podnevi in ponoči. Tako se je oni ponedeljek pred polnočjo ponesrečil premikač Smolej Maks, doma iz Kranjske gore, star 38 let. Med premikom je hotel skočiti k zavori, pri tem mu je spodrsnilo in padel je pod kolesje vagonov. Bil je takoj mrtev. Kolesje mu je strlo prsni koš in odrezalo obe nogi.

n Da nikoli ni dosti previdnosti, je pokazal žalostni dogodek, ko se je s plinom od navadne žerjavice ponoči zastrupil samostanski hlapec Rogelj Ivan v Kamniku. Kljub svavrilom je tudi onega dne napolnil velik pločevinast škač z žerjavico, ga postavil k peči, pri kateri je zaradi varnosti odprl vratca. Zjutraj so ga našli mrtvega.

n V 15 metrov globok prepad je padla lokomotiva tovornega vlaka blizu postaje Ili-

jaš v Bosni. Lokomotiva je sredi proge iztirila in se nagnila v prepad. K sreči je bil sunek tako nenaden in sunkovit, da se je lokomotiva odtrgala od vagonov in se sama zvalila v prepad. Tam se je razbila, pod ruševinami pa je našel smrt kurjač, medtem ko se je strojevodja s skokom pravočasno rešil enake usode.

d) Mizarski pomočniki so uveljavili 10% povišanje mezd. Na celjskem mestnem poglavarstvu je bila uradna razprava zaradi zahtev mizarskih pomočnikov za zvišanje mezd in so mizarski pomočniki uspeli, da so jim mojstri priznali 10% povišek.

d) Živinski in kramarski sejem bo v Vojniku v ponedeljek, 4. marca.

d) Nova telefonska zveza. Pretekli teden je bila v Marenbergu odprta nova telefonska zveza. Doslej Marenberg ni imel telefonske zveze s postajo Vuhred—Marenberg, kar je bilo neugodno ne le za Marenberg sam, ampak tudi za ostale kraje, ki so sicer imeli telefon, pa vendar niso bili v telefonski zvezi z omejenimi postajo. Sedaj je bila ta zveza na posredovanje bivšega narodnega poslanca Gajška upostavljena.

d) Komunizem — največje zlo sedanje dobe opisuje dr. Ahčin v enako imenovani knjigi. Pisatelj na izredno preprost in poljuden način popisuje do podrobnosti to zablodo našega časa in je zato knjiga primerna in dostopna najširšim množicam našega naroda. Knjigo toplo priporočamo ne samo v branje, ampak v temeljit študij. Cena knjigi je 10 din za broširan in 18 din za vezan izvod. Naroča se pri Zvezi fantovskih odsekov, Ljubljana, Miklošičeva cesta 7-I.

d) Za banovinsko kmetijsko šolo v Poljčah pri Lescah je na predlog gradbenega ministra dr. Kreka ministrski svet odobril podporo 100.000 din.

d) Hiša se jim je zrušila nad glavo. V Zgornjih Žerjavcih pri Mariboru je zadela nesreča družino malega posestnika Jakoba Klemenčiča. Pod težo mokrega snega se je udala streha na njihovi že stari hiši in potem se je vse skupaj porušilo. Domači so na čudežen način ostali nepoškodovani, zato pa jim je nesreča uničila streho nad glavo in opremo stanovanja.

d) Proračun okrajnega cestnega odbora Ljutomer. Cestni odbor, katerega vodi načelnik g. Alojzij Stuhec, je sprejel in odobril na svoji seji proračun, dohodkov in izdatkov za leto 1940/41. Proračun izkazuje 1.164.068 din izdatkov in prav toliko dohodkov. Ako pri-

Meni ne bo nihče uhazoval

Tako se radi usjedajo vsi tisti, ki jim je na poti nelotljivost zakonske zveze. Ali veste, dragi moji, kaj je zakon? Kaj je zakonska zveza? Na temelju zakonske nelotljivosti sloni blagor in sreča vsega človeškega rodu. Ali res mislite, da bi bil Stvarnik življenja prepustil svetost zakonskega življenja človeški poželjivosti in samohotnosti? Vsak naj bi delal in odločeval po svoje. Premalo pozna Boga Stvarnika človeške narave tisti, ki misli, da je Bog zakon ustvaril in ga naš dobri Održenik dvignil do časti sv. zakramenta, potem bi bil pa vrgel v blato človeške razuzdanosti, češ sedaj pa ravnajte vi sami, kakor se vam poljubi. Lahko bi ob tej misli spregovoril malo predrugačeno znano Kristusovo besedo: »Če je Bog v svoji dobrohotnosti poskrbel, da se trava na polju ohranjuje in raste, koliko bolj je moral poskrbeti šele za najpopolnejše bitje na zemlji, za krono stvarstva, za človeka in za njegovo ohranjenje!

merjamo letošnji osnutek proračuna 1940/41 s tekočim, je ta nižji za okrog 300.000 dinarjev. Okrajni cesti odbor Ljutomer vzdržuje vsega skupaj 248-250 km cest. S 1. aprilom preide banovinska cesta od Dravograda čez Maribor, Gornjo Radgono do Murske Sobotne v državno oskrbo. S tem odpade cestnemu odboru Ljutomer oskrbovanje ceste Sv. Benedikt—Lomanoše—Gor. Radgona—Slatina Radenci v skupni dolžini 15.216 km.

d) Dve tri iz Slovenske Krajine. Urednik »Novine« g. Klekl je nevarno obolel in je bil v ljubljanskem Leonišču operiran. Molimo za njegovo zdravje! — Sredi februarja je bil v Soboti tečaj mladinske organizacije naše stranke. Udeležilo se ga je 50 fantov iz raznih krajev Slovenske Krajine. — Most čez Muro pri Dokleževju se je premaknil. Prišlo je vojaštvo na pomoč. Pri popravljanju sta dva delavca utonila.

NOVI GROBOVI

m Umrli so: v Kostanjevici vdova po gimnazijskem profesorju Avgusta Fon roj. Krajec, v Celju profesor Emil Lilek, v Sl. Konjicah Margareta Vertnik, v Celju vladni svetnik Margareta Vertnik, v Moravcih pri Mali Nedelji Marija Spindler, v Kranjski gori žel. premikač Franc Smolej, v Gorici zlatomašnik g. Ivan Pipan, v Mariboru gostilničarka Marija Krobis, v Gor. Logatcu Jakob Nagode, v Strahinju pri Naklem Marija Markičeva, v Dugi Resi na Hrvatskem Rovšnik Matija iz iz občine Braslovče, v Dolu pri Hrastniku gostilničar Matija Pust, v Bizoviku posestnik Anton Ložar. — V Ljubljani so umrli: dolgoletna postrežnica uprave »Slovenca« Ančka Bernogar; posestnik Feliks Škafar; Posestnica Ivana Škof roj. Potočnik; sanitetnik polkovnik v p. dr. Leopold Majdič; ravnatelj v p. Rudolf Zarli; vdova po poslovodji drž. železnice Marija Schrott; tajnik škof. ordinariata dr. Alojz Pollak; soproga zvaničnika v p. Marija Kern, uradnik drž. železnice v p. Henrik Nabernik; organist v p. Josip Heybal; Marija Železnikar roj. Hartmann; Franciška Nered in odvetnik dr. Emil Stare. — Naj počivajo v miru!

Sadjarsko društvo za novomeški okraj

Sadjarji in vrtnarji novomeškega okraja so organizirani v 18 podružnicah sadjarskega in vrtnarskega društva. Ti sadjarji so sklenili, da se od časa do časa sestanejo v Novem mestu, da tam zborujejo in določajo emotne smernice svojega dela v prid pospeševanja sadjarstva in vrtnarstva na Dolenjskem.

Zborovanje sadjarjev in vrtnarjev novomeškega okraja bo v nedeljo dne 8. marca ob 8.30 v risalnici ljudske šole v Novem mestu. Na to zborovanje so povabljeni v prvi vrsti kmetovalci vseh novomeških občin, kakor tudi vsi ljubitelji sadjarstva in vrtnarstva.

Poleg pospeševalnih smernic, ki jih bodo podali zastopniki oblasti in centralna organizacija sadjarjev o sadjarstvu in vrtnarstvu,

se bodo obravnavale na tem zborovanju še sledeča vprašanja:

1. Zatiranje boleznih in škodljivcev na sadnem drevju (šol. nadzorniku Fr. Zukovec).

2. Mehanično in biološko zatiranje škodljivcev (sodnik Ferdo Meršol).

3. Pospeševanje sadjarstva in vrtnarstva na Dolenjskem (Anton Flego).

Po teh predavanjih se bo razvila razprava o raznih predlogih delegatov vseh podružnic novomeškega okraja in posameznikov, ter se bodo sprejeli sklepi za občni zbor SVD.

Vabimo vse sadjarje in vrtnarje ter ljubitelje teh važnih kmet. panog, da se zborovanja udeležijo v čim večjem številu!

Teden mednarodne politike

Finci se še vedno krepko držé

Finci so se v preteklem tednu za nekaj kilometrov umaknili na še bolj utrjene postojanke in nudijo sovjetski vojski, ki šteje skoraj pol milijona mož, prej ko slej odločen odpor. Severno od jezera Ladoga so Finci zopet zaplenili 20 tankov, 36 težkih topov, 17 traktorjev, 32 poljskih topov, 25 oklopnih avtomobilov in 200 tovornih avtomobilov ter nešteto drugega orožja in streliva. Nevturalni opazovalci računajo, da so sovjeti tam ob Ladokem jezeru izgubili v zadnjih bojih do 50 tisoč mrtvih in ranjenih vojakov.

Angleški mornarji osvobodili ujete tovariše

Pretekli teden mednarodne politike se je začel z dogodkom »Altmark«, ki se je odigral v malem norveškem fjordu. Nemški parnik »Altmark« se je pred zasledujočimi angleškimi vojnimi ladjami umaknil v norveške vode in se tako srečno izognil svojim zasledovalcem; toda na parniku je bilo 300 angleških ujetnikov, ki jih je v Južnem Atlantiku nalovila nemška žepna križarka »Admiral Graf von Spee« in jih preložila na ta nemški parnik, ki bi jih naj odpeljal v Nemčijo v ujetništvo. Tri mesece je parnik z ujetniki križaril po Oceanu in konec prejšnjega tedna se je ob norveški obali spuščal proti Nemčiji. Ko se je »Altmark« umaknila v norveško pristanišče, so jo po mednarodnih predpisih preiskale norveške oblasti; baje bi norveške oblasti morale na parniku najti angleške državljane in jih izpustiti na svobodo. To pa se ni zgodilo; zato je v norveško pristanišče zaplul angleški rušilec »Cossak« in izvršil ne navadno izvršbo nad nemškim parnikom. Zapeljal je tik ob nemški parnik, v kratki borbi so angleški mornarji pobili sedem nemških mornarjev, nato pa so angleški mornarji osvobodili svoje tovariše in jih na rušilcu odpeljali nazaj v Anglijo. Norveška vlada je vložila v Londonu ugovor, angleška vlada pa v Oslu. Oni terek je o tej zadevi govoril predsednik angleške vlade Chamberlain, ki je v večjem govoru v spodnji zbornici utemeljeval, da so angleški mornarji pravilno postopali in je nato čestital kraljevi mornarici za to njeno dejanje.

Angleške vojne ladje pred sovjetskim Murmanskom

Kmalu nato so začele krožiti vznemirljive vesti o tem, da križarijo ob severnih norveških in švedskih vodah angleške in francoske vojne ladje. Zavezniške vojne ladje so opazili celo v bližini Petsama, to je blizu tistega finskega pristanišča, ki so ga v prvem mesecu vojne med Finsko in Sovjetsko Rusijo rdeči oblastniki na vsak način hoteli zavzeti. Ta navzočnost zavezniških ladij v severnih vodah razlagajo različno: nekateri menijo, da mislijo zavezniki na severu prisikočiti na pomoč Finski in napasti sovjetsko vojsko pri Murmansku ter zapreti to velevažno sovjetsko severno pristanišče. Še verjetneje pa je, da so zavezniške vojne ladje priplule tako daleč na sever zaradi tega, da bi popolnoma ustavile promet med nemškimi pristanišči in med Murmanskom. Prav tako ne bi nemški parniki smeli več pluti ob severni norveški obali, to je do Narvika, kjer nemške ladje nalagajo in odvažajo v Nemčijo švedsko železno rudo. To

vse skupaj naj torej pomeni naslednje: izvršbo nad parnikom »Altmark« je treba izrabit v vseh ozirih tako daleč, da po norveških vodah sploh ne bo smel pluti noben nemški parnik več. To se pa lahko prepreči na dva načina: prvič, ali da se zanese vojna na sever Evrope, ali pa drugič, da se zavezniškim vojnim ladjam dovoli, da bodo one stražile norveške in švedske vode, tako da tam nemški parniki ne bodo mogli več opravljati svoje naloge.

Sovjetska Rusija gre nasproti neizbežni usodi

Sovjetska Rusija misli, da bi bila dovolj močna, da lahko tvega vojno na Kavkazu ob času, ko se še ni niti odločila usoda njenega sramotnega napada na Finsko. Sovjetska vojska doživlja na finski fronti dan za dnevom same poraze in ubogi ruski mušik mora v smrt kar brez vsake potrebe in brez vsakih načrtov. Dosedanje sovjetske izgube na finski fronti so bile že strašne. Taka vojska bi naj poskušala vojskovati se še drugod in to na tistih ozemljih, kjer žive zasužnjeni Ukrajinci, Georgijci, Armenci itd. Ta ljudstva seveda komaj čakajo, da bi se na njihovih mejah začel požar, ki bi odnesel s površja najstrašnejši režim, kar ga je kdaj morala prenašati Rusija.

Ta režim je hotel Finsko spraviti s sveta v nekaj dneh, nato v nekaj tednih, tako tja do 20. decembra, ko je diktator Stalin slavil svojo šestdesetletnico. Ta »tovariše« pa mora biti med svojimi rdečimi vojaki tako priljubljen, da mu za njegovo obletnico tega šopka s fronte niso zaarali poslali. Ker pa Stalin ni dobil šopka, ga je hotel rdečim vojakom dati za njihovo obletnico, da bi tako v vsem svojem življenju »zagrešil« vsaj eno plemenito dejanje. Sporčil je na fronto vojakom, da naj za svojo 22. obletnico dne 23. februarja udarijo po Fincih, da jih ne bo pohvalil samo on, ampak ves komunistični svet.

Angleži hočejo zasesti sovjetske petrolejske vrelce

Istočasno bi Anglija in Francija radi zaprli dovoz sirovin v Nemčijo tudi od drugod, posebno pa iz vzhoda. Iz sovjetskih petrolejskih vrelcev pod Kavkazom dobiva Nemčija velike količine petroleja in drugih rudninskih olj, ki so za sodobne motorizirane armade silno potrebne. Doktor bo trjal redni dovoz teh sirovin v Nemčijo, toliko časa se bo angleška blokada le slabo čutila pri nemških potrebah za nadaljevanje vojne. Zato so se razširile te dni vesti o tem, da se pripravljajo hudi preobrati v Malí Aziji in da je možno, da se bo tam razvilo bojišče nove fronte sedanje vojne. Sovjetski tisk in radio sta začela hudo napadati Perzijo in Turčijo; nekateri listi so pisali; da so bili napadi prav taki, kakor so bili sovjetski napadi na Finsko, preden so sovjetske čete vdrle na finsko ozemlje. — Vzporedno pa so iz Londona prilajale vesti, da sta Perzija in Afganistan prejelo veliko posojilo v Angliji zato, da bi se obrambna dela na sovjetski meji še bolj pospešila. V Iraku je morala izbruhniti vladna kriza, da bi tam prišel na površje mož, ki nudi popolno poročstvo za to, da se bodo zavezniške vojske čisto mirno lahko pomikale iz Palestine in Sirije proti Kavkazu. Glavni cilj te vojske pa bi bil:

zasesti sovjetske petrolejske vrelce pod Kavkazom in močno zaščititi petrolejske vrelce v Perziji in v Iraku.

Angleški vojni minister za polno pomoč Finski

Vojna na severu traja že tri mesece, nameč vojna med Finsko in Sovjetsko Rusijo. V svojem zanimivem govoru v Devonportu je bivši angleški minister za vojsko oni petek zahteval, naj greta Francija in Anglija z vsaj svojo vojno silo na pomoč Finski. Angleške francoske vojne sile pa prav za prav ne morejo na Finsko brez dovoljenja Norveške in Švedske. Če se na severu zapleteta ob strani Finske v vojno proti Sovjetom tudi Anglija in Francija, tedaj bosta Norveška in Švedska prav gotovo morali v vojno in nad vsem Severnim morjem bi gospodarilo angleško brodogojstvo.

Iz Londona in Pariza prihajajo redno vesti o tem, da se bo na severu zgodilo nekaj važnega. Listi pišejo zadnji čas zelo ostro proti nevturalnim državam in jih dolže, da niso dovolj nepristrasne v tej vojni. Skozi norveške vode je torej Nemčija dosedaj dovažala potrebščine s severa. To hočejo sedaj zavezniki po drugi poti preprečiti.

DROBNE NOVICE

Za 33 miliji dolarjev vojnega blaga je nakupila v 5 mesecih Rusija v Ameriki.

400 angleških letal pojde v kratkem na Finsko.

100.000 dolarjev za pomoč Fincem je dal ameriški milijonar Rockefeller.

10.000 prestovoljev za Finsko se je do sedaj priglasilo na Madžarskem.

Hud potres je bil spet v Turčiji blizu mesta Cezareje.

Vsoto treh milijard mark je dosegla lani vrednost v Nemčijo prodanih tobačnih izdelkov.

Nemčija je začela uporabljati krompir za proizvodnjo barv, alkohola, čokolade in piva, trdijo Angleži.

Pol milijona brezposelnih je še vedno v Španiji vzle strašnim izgubam v zadnji državljanski vojni.

Razstave zaplenjenih topov, orožja in streliva so odprli Finci v svoji prestolnici v Helsinkih.

Pol milijona ljudi v po Nemcih zasedenih krajih prosi za izselitev v Ameriko.

Sovjetska letala so pomotoma bombardirala švedsko mesto Pajalo; nekaj hiš porušeni, veliko jih je pa zgorelo.

Nevturalnost Švedske in Norveške ogrožata samo Anglija in Francija, trdi nemški tisk.

50.000 mož kanadske vojske so še prepeljali v Anglijo.

Z angleškim rušilecem »Daringorn« je utonilo vseh 156 mož posadke in poveljnik.

50 nemških bombnikov se sestrelili v Angliji na Severnem morju in obrežjih od začotka vojne.

Francoska španska zveza je sklenila zbirati denarne prispevke za Finsko pri vseh francoskih občinah.

335 ladij je prodala v zadnjem času raznim državam Amerika. Pišejo, da same zastarele ladje.

Ostre protikomunistične ukrepe je zopet izdala belgijska vlada.

PO DOMOVINI

Naša šola in naše učiteljstvo

(Dalje.)

Prepričali smo se, da naša šola ni prava.

Toda šola sama je mrtva stvar, življenje ji daje — učitelj. Četudi so šolske postavbe liberalne, če ima učitelj pravega duha, lahko preko vseh šolskih postav tega duha šolarjem odlije v glavo in srce.

Zato je pa za vzgojo naše mladine največje važnosti vprašanje, kakšno je naše učiteljstvo. In tu je v tem oziru naša največja bolečina. Predolgo smo molčali nad to bolečino. Bolelo nas je in nas še boli, — a nismo si upali mti zdihovati nad to bolečino; vsaj tako glasno ne, da bi se ne bilo slišalo izza štirih sten. Čas je, da pretrgamo ta molk in naglas povemo, kje in kako nas boli.

Kako je torej z našim učiteljstvom?

Bog varuj, da bi rekli kako žal besedo o učiteljskem stanu! Nasprotno! Učiteljski stan je zelo lep stan. Otroke učiti, branja, pisanja in vsakovrstnega znanja, jim glavice bistriti, svet spoznavati v pravi luči, odkrivati lepote božjega stvarstva, — vse to je samo po sebi zelo lepo. Veliko lepše kakor na primer sedeti v pisarni in »akte reševati«. Torej ina učiteljski stan prednost pred marsikaterim drugim stanom. Se veliko lepše pa je seveda srca blažiti, značaje vzgajati, iz otrok napravljati dobre ljudi. To je neke vrste duhovništvo.

Dobro učitelj je sreča za šolo; sreča za občino, kjer deluje. Otrokom in odraslim daje dober zgled, duhovnikom je močna opora, ljudstvu dober svetovalec. Poznamo nekaj

takih učiteljev, ki smo jih iz srca veselili in zaslužili vse spoštovanje.

A koliko je takih?

Vsega učiteljstva na Slovenskem je nekaj nad 4000. Kršč. učiteljstvo ima svoje društvo »Slomškova družba«. Ta šteje kakih 400 članov; približno 150 učiteljev in 250 učiteljic. Učiteljstva torej, ki šteje za krščansko, je nekako desetina; torej le vsak deseti! Drugi nočejo veljati za krščanske. Seveda to, kar mi imenujemo krščansko, oni imenujejo zaničljivo »klerikalno«. »Klerikalci« nočejo biti; to se jim zdi poniževalno. Mi pa vemo, da je beseda »klerikalni« v ustih liberalca samo zaničljiv izraz za krščanski. Torej za krščanske nočejo veljati. In teh je devet desetlin. Ogromna večina!

Med temi so seveda različne stopnje. Nekateri za silo še izpolnjujejo verske dolžnosti, toliko da hodijo v cerkev. Niso torej brezverci, a vera jim je samo »zasebna stvar«. Veliko število njih pa v cerkev ne hodi, razen pri državno ukazanih mašah, kar je toliko kakor nič. Nekateri pa so tudi pravi brezverci, komunisti in take baže. Med temi so spet nekateri bolj mirni, drugi pa so strastni agitatorji za liberalizem in vse, kar je z njim v zvezi. In znano je, da si danes liberalizem in komunizem roko podajata in si med seboj prijazno pomežikujeta. Na sprošno ni noben stan tako zagrizeno liberalen kot učiteljski.

In takim ljudem so izročeni nedolžni otroci krščanskih staršev, da naj jih — vzgajajo!

(Dalje.)

Iz raznih krajev

Trebnje. V nedeljo 3. marca ob 3 popoldne priredi prosvetno društvo Baraga ganljivo dramo »Rožni venec«. Vabljeni tudi prijatelji iz okolice!

Št. Jurij pod Kumom. Preteklo nedeljo je bil zopet farni sestanek mož in fantov. Kljub mrazu in poldnelim potom se je zbralo po prvi sv. maši toliko mož in fantov, da je bila polna dvorana. Na sporedu so bili trije govori. Nastopali so tudi fantje fantovskega odseka in pokazali, kako je fantovski odsek poleg drugega poučnega tudi šola za mlade govornike. Slišali smo marsikaj spodbudnega in zanimivega. Spoznali smo še bolj, kakšen cilj imajo naša društva in kako so v teh časih potrebna, zato jih bomo odslej še z večjim veseljem podpirali. — V nedeljo 10. marca pa pride k nam g. dr. Lavrič in bo po prvi sv. maši imel v dvorani shod. — Letos smo imeli že osem mladičev. Preteklo nedeljo smo pokopali Pikelj Jožefa. Bil je razumen gospodar in globoko veren krščanski mož. — Ta teden smo pa spremlili k zadnjemu počitku Potepina Janeza iz Jazbin, nekdanjega občinskega in šolskega odbornika. On je bil odločno zavедnega krščanskega mišljenja in je stal vedno v prvih vrstah. V njegovo hišo so prihajali skoraj vsi krščanski časopisi. V strogo krščanskem duhu je vzgojil svoje otroke, kateri vsi sodelujejo v naših društvih. Pogreba se je udeležila poleg velikega števila župljanov tudi šolska mladina. Moški zbor pa je zapel dve žalostinki. — Počivajte v miru, družinam naše sožalje!

Rob. Te dni je šel cerkvenik iz podružnice Sv. Primoža pa gospoda, da bi šli obhajati, a domov grede je zmarnil. Našli so cerkvenika zjutraj v nedeljo v snegu. Star je bil 50 let.

Pisal se je Korošec Janez. Zapušča ženo in več nepreskrbljenih otrok. Večni mir!

Zagorje ob Savi. Ze itak bedni položaj kronskih upokojencev postaja naravnost obupen v tej draginji. Zato z upanjem na uspeh spremlja vsa tukajšnja javnost delo bivših poslancev Lavriča, Bitenca ter županov revirskih občin za pravično ureditev te nesocialne, krivične zadeve, ki se že tako dolgo vleče. — Kmetje iz okoliša Sv. Urha se upravičeno boje posledic prahu iz modernizirane cementarne in elektrarne v Trbovljah. — V nedeljo 17. februarja in 25. februarja so nam naši igralci prav dobro postavili na oder Shakespearjevo žaligrigro »Hamlete«. Za nedeljo 3. marca popoldne ob 3 in 10. marca zvečer ob 7 pa pripravljata kmečka mladina Jalenovo dramo »Dome«. — Nujna zadeva novega društvenega doma se je premaknila z mrtve točke. Ustanovljen je pripravljalni odbor. Na delo z veseljem in nezlomljivim upanjem v uspeh!

Št. Vid pri Stični. Od nas se je za vselej poslovilo več starejših faranov. Umrl je tudi dobri Pogljajenov stric Lojze na Pokojnici. Je bil res vzor in luč v življenju mnogim. Bog nam daj še kaj takih Lojzotov! Njegovi duši želimo večni mir!

Komenda. Fantovski odsek in deklški krožek bosta priredila v nedeljo 3. marca ob 3 popoldne v Domu v Komendi akademijo. Pridite! — V Mostah je umrla Marija Jerman. Naj počiva v miru!

Leskovec pri Krškem. Na naši ljudski šoli se je učno osebje zmanjšalo za pet moči. Razen prvega in drugega razreda so vsi razredi združeni. So razredi, ki imajo tudi več kot 80 učencev. Če bo šlo tako naprej, bodo tekočega leta v naši ljudski šoli samo še učenci brez učiteljev. — Šola na Velikem Podlogu je tako srečna, da ji zastopuje en sam učitelj. Do nedavnega so bili potrebni trije

učitelji, saj pa v šolo tudi hodi okoli 150 otrok. — Zajci so pretekli teden v naši občini napravili ogromno škodo. Objedli so vsa mlada drevesa ob banovinski cesti proti Kostanjevici. Več sto dreves je na ta način uničenih. Tudi kmetom po sadovnjakih so napravili škodo, ki je ne bo mogoče v nekaj letih popraviti. Na tisoče drevesc je obglodanih. Ali za našega revnega kmetiča res ni nobene pomoči? Zajca ustreliti ne sme, da bi pa cele noči pri drevescih stražil, je pa le prehudo. Skočijan pri Turjaku. Te dni sta praznovala v hiši svojega zeta Jožefa Prijatlja iz Malih Lipljen 50 letni jubilej svoje poroke Anton Andoljšek in njegova žena. Anton Andoljšek je oče Ivana Andoljška, višjega uradnika žel. ravn. v Ljubljani. Lepe domače slovesnosti se je udeležil tudi domači g. župnik. Solze veselja so se iskrile v obeh jubilarov, ko so ju obkladali njuni otroci in vnuki z darovi in se jim v toplih besedah zahvaljevali za ves trud Naj dobri Bog ohrani krščanska jubilarita še mnoga leta!

Čušperk. — Račna. Elektrike ni, petroleja ni, s čim naj svetimo? Zelimo, da se vendar že enkrat napelje elektrika v naše kraje! — Draginja nastaja čimdalje večja. Po naših krajih se potikajo razni potepuhi, berači in beračice, kažejo —? — roke in pravijo, da imajo kostno jetiko itd.

Ribnica. Skoraj po vsej Sloveniji razburja ljudstvo s svojim razbojništvom znani morilec Tone Hacc. Prav zadnje dni se je pojavil baje v ribniški dolini. Ljudstvo je tako prestrašeno, da kakor hitro pride v hišo kak sumljiv tujec, že misli, da je Hacc. Drugi dan pripovedujejo po vsej fari: »Hacc — Hacc je bil pri nas,« in tako napravijo veliko nepotrebnega strahu sami sebi in vsem občanom. Ljudem svetujemo, naj bodo pametni in ne strajajo samih sebe. Če se jim zdi kak človek sumljiv, naj ga prijavijo orožnikom in ti bodo ugotovili, kdo je.

Iz dolenskih Benetk. K razpravljanju o živinozdravnih pomočnikih v »Domoljubu« in tozadevnih dopisih, pridružujemo tudi mi svoje mnenje s poudarkom, naj odločujoci res že enkrat upoštevajo potrebe in želje nas kmetov. — Od ministrstva je odlikovan Stopar Janez, pos. iz Ostrca. Odločnemu katoliškemu možu iz srca čestitamo!

5000 dinarjev nagrade obljublja bratje pokojnega trgovca in posestnika Prodrika Franceta iz Stavhovec nad Kamnikom dotičnemu, ki izsledil oziroma naznanil pravega morilca njihovega brata, ki je bil 14. februarja na tako zavraten in premišljen način umorjen s strelom karabinke skozi okno. Obljubljena nagrada velja za eno leto!

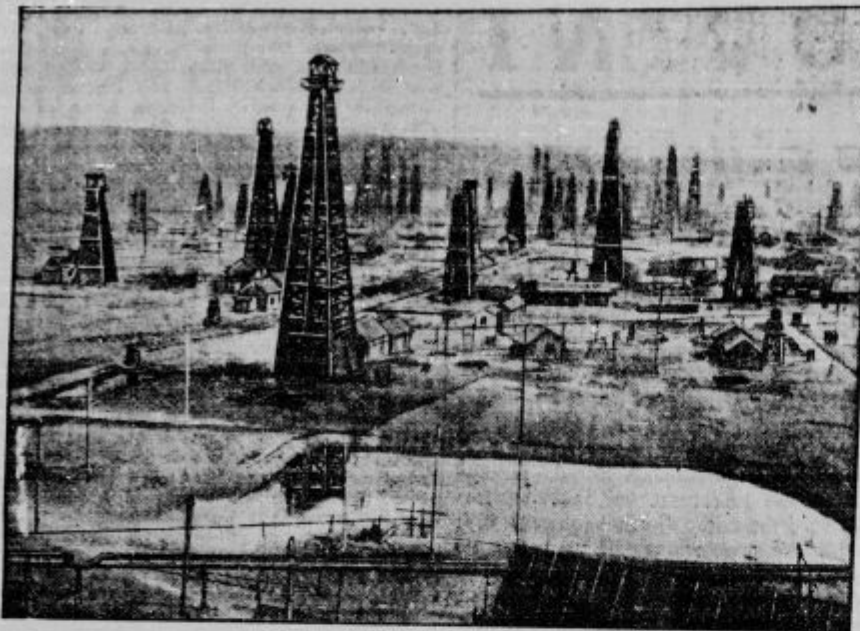
Trebelno pri Mokronogu. V Podturnu (po domače Jagodnik) št. 24 je ogenj uničil Joželu Retelju hišo, hlev, klet, vino, živež in obleko. Gospodar je bil zavarovan za 3000 din, škoda je nad 15.000 din. — Na cvetno nedeljo priredita Fantovski odsek in Dekliški krožek akademijo v dvorani z bogatim sporedom. Vabimo vse prijatelje mladine! — Kmečka zveza je imela 18. febr. občni zbor.

Trboje. V nedeljo 10. marca gostujejo v našem Prosvetnem domu štani dramskega odseka Prosvetnega društva Sora s prekrasno dramo iz kmečkega življenja »Sveta si zemlja...« Igra je polna ljubezni do domače grude in napetih prizorov zaradi nesrečne ljubezni. Vseinu temu pa je kriva tužina, ki je izpila že toliko naše krvi. Vsi iz bližnje in daljne okolice prisrčno vabljeni!

Moravče. Matijev semenj ni bil kdo ve kako živahen. Živine ni bilo mnogo ter se je dobro prodala. Cene so se gibale med 5 do 6 din za vole, katerih je šlo v denar kakih 30 parov. Slabša je bila kupčija za plemenske svinie in prašičke, to pa zaradi pomanjkanja krme. Pršutarjev in špeharjev pa sploh ni bilo in je po njih preseelj popravšanja. — Nevarno se je ponesrečil posestnik Jože Tič z Dobrave. Zvečer o mraku je šel opravljat živino in zašel na ledišče, kjer je padel ter si nalomil rebra. Zdravi se v domači oskrbi.

Grosuplje. Grželj Jakob, po domače Zagar, stanujoč v Veliki Stari vasi pri Grosupljem, je v starosti 79 let, previden z zakramiti, umrl dne 20. februarja. Mož je bil veren in delaven. Delal je do zadnjega; zadnje tri mesece je pa obležal ter po težki bolezni umrl. Mož je bil v vasi, kakor tudi v okolici priljubljen. Naj v miru počival Bog naj mu bo plačnik!

Bloke. Letos imamo na Blokah hudo zimo. Snega je zapadlo veliko in tudi mraz ne prizanaša. Kar naprej in naprej pihata burja in noče se obrniti nič na boljšo. Ljudje tarnajo, ker nimajo drv. Toda kljub velikemu mrazu, je v »domovini smučarstva« zelo živahno. Vsak dan naši hribi kar oživijo. Posebno na »Peskovcu« je živahno, kjer se

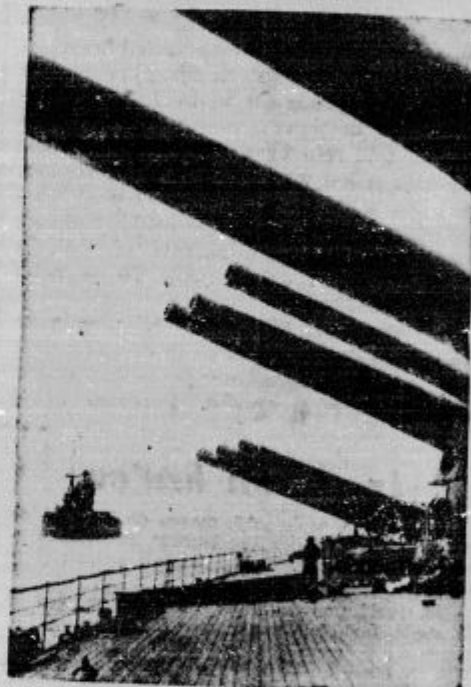
Petrolejski vreli v Romuniji, za katere se za sedaj blje sicer hud, a vendar še nekrvavi boj

Novi ravnatelj klasične gimnazije v Ljubljani profesor Marko Bajuk

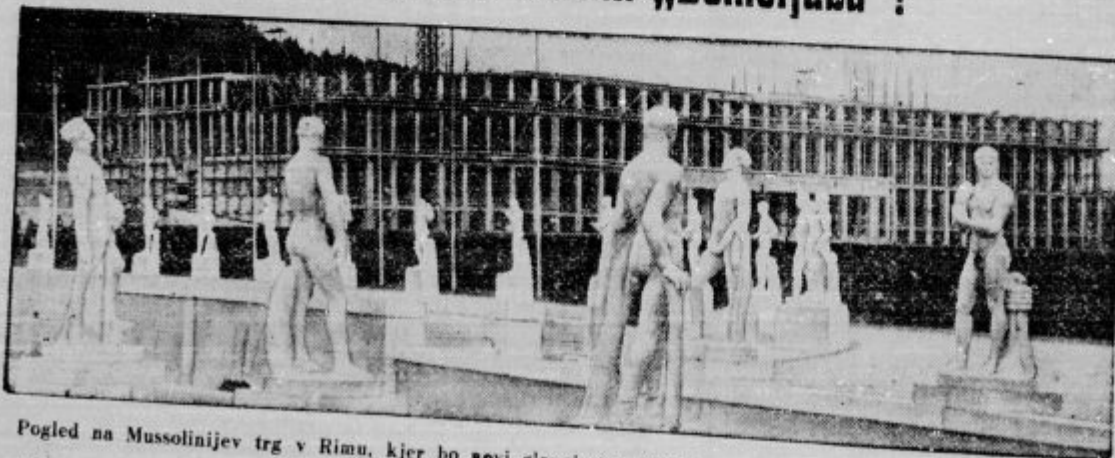

Oddelek indijskih čet, ki so prispele v Evropo k angleški armadi.

40 cm topovi najmočnejše angleške vojne ladje Rodney.

Zahtevajte v vseh javnih lokalih „Domoljuba“!

Pogled na Mussolinijev trg v Rimu, kjer bo novi glavni stan fašistične zveze. Kipi v ospredju predstavljajo različne dežele, ki so pod italijansko krono.

Cepivo proti gripi. Dva raziskovalca, ki sta več let delovala v bakteriološkem oddelku manchesterškega vseučilišča, sta objavila sedaj izsledke raziskav o povzročiteljih gripe. Pravita, da bo mogoče v najbližjem času izdelovati v večjih množinah cepivo proti tej bolezni, ker jima je uspelo osamiti vir, ki to bolezen povzroča. Že to zimo bodo napravili prve poskuse s tem cepivom. Raziskovalec doktorja Fairbrother in Hoyle, sta cepivo v mnogih primerih preizkusila že z najboljšim uspehom.

Angleške čete v strelskem jarku na francoskem bojišču

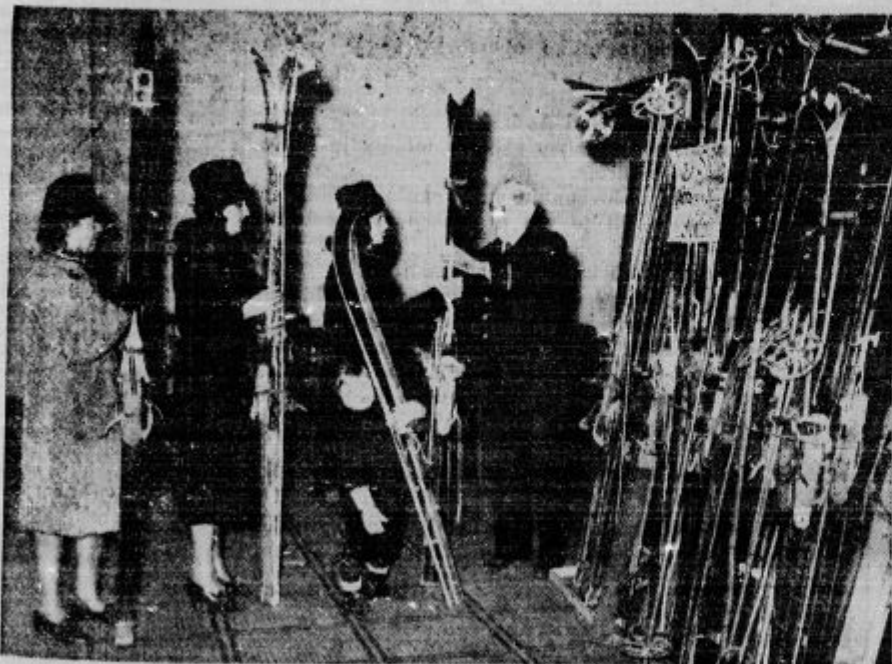
Zemljevid južnega finskega bojišča

Moderna armada ima motorizirane bolnišnice. Na sliki vidimo notranjostno nemško bolnišnice

Podzemsko skladišče za orožje na Maginotovi bojni črti

Francoski Touring-klub je pozval Parižane, da darujejo svoje smučke za Finsko. Parižani in Parižanke so se polnoštevilno odzvali in darovali svoje smučke junaškim Finceem

Za prevoz petroleja, ki ga Nemčija dobiva iz Rusije, so na przemyslnem kolodvoru naredili posebne cevi za odvajanje petroleja

vsa dan nabere veliko mladine, ki si s svojimi dilcami išče veselja v naravi. — Naš FO se v smučanju dobro udejstvuje. Letos je privedil dve smučarski tekmi za člane in naše »mladce«. — Lansko leto v jeseni smo dobili novega učitelja, ki je takoj pokazal, da je treba tudi fante, ko že odrastejo, vzgajati. Pristopil je k FO, kjer zelo pridno dela. Takih učiteljev nam še manjka. — Sedaj smo dobili tudi novega g. kaplana Makovca Andreja, doma od Sv. Vida nad Cerknico. Vsi se ga veselimo, saj so bili gosp. župnik sedaj preveč obremenjeni.

Toplice pri Novem mestu. Pred par dnevi je obhajal 80 letnico rojstva g. Matija Legan. S 25 leti je prevzel po ožetu domačijo in jo skrbno upravljal. Pred 4 leti sta z ženo Jožefa obhajala zlato poroko. Ko je bil jubilar star 42 let, je šel v Ameriko, odkoder se je vrnil po 4 letih. Gosp. Legan je bil več let občinski odbornik in nad 40 let cerkveni

ključar. Vse svoje življenje je bil vnet pristav SLS in sedaj JRZ. Dolgo vrsto let je že naročnik »Domoljubca« in tudi »Slovenca« rad prebira. Znan je tudi po svojem vzornem in poštenem krščanskem življenju. Za ta redki jubilej mu tudi »Domoljub« iskreno čestita in mu želi, da bi ga dobrohotni Bog ohranil do skrajnih mej človeškega življenja. Bog živi vrlega moža.

Kresnice. Ono sredo smo položili k večnemu počitku Marijo Sajevic, ženo železniškega zidarja. — Kljub ostri zimi so začeli pri Biroljevi apnenici obratovati z eno pečo, čim bo nastopilo toplije vreme, pa bodo zakurili še ostali dve. Tako bodo delavci zopet imeli zaslužek. — Vprašanje električne razsvetljave naše železniške postaje se menda bliža rešitvi. Dobroto elektrike sedaj prav dobro občutimo, ko že štirinajst dni ne dobimo prav nič petroleja! Mnogi si svetijo s svečami.

Primskovo pri Litiji. Dne 2. februarja smo imeli zborovanje Kmečke zveze. Na zborovanju je govoril Strman iz Kostrevnice. — Umrla je Ova Marija, po domače Lužarjeva mama iz Primskove gore. Njena vrata so bila odprta revežem. Na njeni zadnji poti so jo spremlili številni znanci in pri-

jetelji. V slovo so ji zapeli primskovski pevci nekaj žalostink. V njeno hišo je prihajal že več let »Domoljub«. Naj počiva v miru!

Ponova vas. Dne 20. febr. si je ogledal župana Permeta jama kmečki voditelj Štrcin iz Komende v spremstvu gg. Belejana in Pibernika. Jama je prve goste v letu 1940. očitno zelo zadovoljila. Značilno je, da nudi sedaj v zimskem času poleg naravnih kapniških krasot, tudi cele skupine ledenih stebrov in tvorb, ki se tvorijo v Ledeni in trajajo le do srede meseca aprila; potem pa se začnejo taliti in konec meseca maja ni več sledu o njih.

Voklo pri Senčurju. Dolgo časa ni smrt pri nas zahtevala nobene žrtve, zato se je pa zadnji čas krepko oddolžila. Najprej je presekala življenje nit našemu najstarejšemu vaščanu Luki Gabru. Star je bil 85 let in 4 mesece. Kruto pa je pokazala svojo moč, ko je zahtevala mlado mater Anico Kristanc. Zapustiti je morala tri otročičke in čeprav še polna ciljev oditi v večnost. Naj v miru počivata! — Prosvetno društvo pridno deluje. V nedeljo 3. marca bodo igralci igrali ob 3 popoldne v domu igro »Doms«. Ker je igra kmečka, smo verjeli, da jo boste prišli z veseljem pogledat.

Mirna peč. Posesniku Cesarju Antonu na Velikem Kalu je pogorel skedenj, z njim vred pa vsa krma in poljedelski stroji. Škoda je cenjena nad 50.000 din. Ogenj je nastal iz neprevidnosti. Da se ni požar razširil na sosedna poslopja, se imajo posestniki zahvaliti vrlim gasilcem, ki so bili takoj na mestu. — Nagrade »Bogoljuba« so tudi v naši župniji nekatere razveselile. Upamo, da se bo tudi »Domoljub« spomnil na Mirnopačane, saj ima pri nas veliko zvestih naročnikov.

Mavčiče. Fantovski odsek in dekliški krožek v Mavčičah sta priredila v nedeljo, 25. februarja ob treh popoldne v dvoran Prosvetnega doma v Mavčičah akademijo.

Dobrépolje. V Dobrépoljah imamo sedaj razne tečaje; gospodinjski tečaj za dekleta, kmetijske-nadaljevalni tečaj za može in fante in tečaj za obrtne vajence. Gospodinjski tečaj vodita ga. Zalokarjeva in gđ. Briški. Dekleta se z veliko marljivostjo in veseljem tečaja udeležujejo. — Kmetijskega tečaja se je sprva udeleževalo veliko število moških in fantov, toda mrz in slaba pot jih mnogo zadržuje, da ne morejo redno prihajati k predavanjem. Ker se vreme zboljšuje, upamo, da se bodo spet vsi prav pridno udeleževali. Predavanja so zelo zanimiva in za kmete koristna. Zelo prav je, da se vrši tudi obrtni tečaj, ker ima naša dolina veliko obrt-

niških vajencev. Cas zahteva, da tudi obrtniki napredujejo, brez pouka pa ni napredka. — V Dobrépoljah imamo Jakličev dom, v katerem je velika dvorana za 1000 ljudi. Oder je zelo obširen, tako da lahko nastopajo največje igralske skupine. Zato smo se odločili, da letos privedimo znano pasijonsko igro »Ob času obiskanja«. Nastopilo bo 80 igralcev. Igrali bomo na cvetno nedeljo, na praznik sv. Jožefa, na veliki četrtek zvečer in na veličnočni ponedeljek. Ker slišimo, da je za to igro o trpijenju Kristusovem zanimanje zelo veliko, zato bomo na željo mnogih štirikrat igrali. Vabimo vse, od blizu in daleč, da pridejo gledat to krasno igro.

Svibno pri Radečah. Dne 18. februarja je obhajala 80 letnico Podlesnik Ivana, rojena Jerina, v Dravljah pri Ljubljani. K nam na Dolensko je prišla leta 1880. z č. g. Ramovšem Andrejem kot njegova kuharica. Jubilarntka je, ko je bliagopokojni škof dr. Jakob Misia zadnjič birnoval v Svibnem, kuhala kosilo. Se prav dobro se spominja, koliko je bilo njega dni na Smarni gori rokovnjačev, kako so napadli njene prastarše in zažgali hišo pri Ivanu v smledniški lari. Jubilarntka se je poročila z uglednim posestnikom ter dobila 7 otrok, ki so še vsi živi. Mož je šel v Ameriko. Prišla je svetovna vojna. Koliko skrbi s še solobveznimi otroci! Od petih sinov sta bila dva v svetovni vojni, ki sta se srečno vrnila. V njeni hiši so bili in so še danes samo katoliški časopisi. Pripomnimo še, da je jubilarntka prvovrstna predica. Podlesniško Ivano Bog živi do skrajnega človeškega življenja!

Javorje nad Skofjo Loko. Dne 12. februarja je umrl nenadoma posestnik in trgovec Jelovčan Jernej, Murove št. 4. Bil je dolga desetletja naročnik »Domoljubca«. Podpiral je rad reveže in dobrodelna društva. Sveti naj mu večna luč!

Ajdovec. Da smo bili v preteklem letu res pridni, to priča naš novi dom in prosvetni tabor. Tudi igrali smo že večkrat v novem domu in še sedaj se pripravljamo na dve postnemu času primeri, krasni igri. Prva »Sultanova hči in dobri Vrtnar«, ki bo prvo nedeljo v marcu, druga »Zrtev

Besede

(Povest)

Spisal N. Velikonja. Ilustriral akad. slikar L. Sušmelj
Slike iz tromesečne kronike o naših krajih.

Zdaj se je šele zavedel, pomagala mu je Rezka, da sta jo nesla k Bregarju. Rezka jo je odpela za vratom ter tiščala na čelo vlažno ruto.

Andrej je klečal ob njej ter prekladal roke, kakor bi mu bile napoti. Nič mu ni prišlo na misel, samo strmel je predse, zrl blede lice, ki se ni premaknilo, in zaprte oči, ki se niso hotele odpreti.

Rezka je stala ob njej brez vsake rešilne misli; samo močila ji je čelo, menjavala robec ter močala. Kako je Andrej gledal v blede obraz! Streslo jo je! Tako gleda samo smrt! Ledeno nepremičen je bil njegov obraz, ni se ozrl, ko je Rezka odhitela v vežo. Cez hip se je vrnila ter z vročično hitricco izšla na senca curek jesiba; v sobi se je začutil oster vonj, Andrej se je ozrl, kakor bi se zdrnil.

Vida se je zganila. Počasi je odprla veke. Zagledala je nad seboj Andreja, ki je nestrpno zrl v njen obraz.

»Andrej!« je dihnila, da mu je jemalo zavest. »Andrej, kje sem?«

»Pri meni!« je dejal.

»Pri meni!« je šepetaje ponovila kakor odmev.

Rezka je rekla, da ima opravke zunaj. Nihče ni slišal, kaj sta se pogovarjala. Andrej je kimal, Vida odkimavala, potem je Vida kimala ter Andrej odkimal. Samo enkrat, toda zelo močno in odločno. In nazadnje sta prikimala oba.

»Nesel bi te,« se je razlezel obraz Andreju, »da bi ljudje videli!«

»Da bi kaj rekli!«

»Naj rečejo. Kaj pa je, če rečejo!«

Zora se je delala, Rezka pa je imela še zmerom opravke.

Ko si je Vida nekoliko opomogla, se je vzpela na noge.

»Domov bi šla!«

»Spremim te!« je rekel Andrej.

»Do Ferlutove hiše lahko grem s teboj!« je hitela Rezka, ko sta jo poklicala.

Pred ožganim zidovjem je stala gruča moških in med njimi Povhov. Bil je ves preplašen; Francetu je povedal, da je hiša bila njegova in da jo je hotel Jernej. Orožniki so prišli in so imeli s seboj pastirja.

»Saj ni on!« je dejal Povhov. Skoraj popadali bi bili od presenečenja, ko se je prikazal pri požaru. Za trenutek so bili pozabili na gorečo hišo in vreli k njemu. In marsikdo ga je otipal. »Saj je res!« Znova in znova je moral povedati, da je živ, da ga ni voda in ne mina. Nazadnje je bila sodba, da si je vse nekdo izmislil.

»Jernej!«

»In tudi on sam je mogel zažgati, če se ni vnelo samo! Če je kdo, je Jernej!«

»Niš se ni dalo napraviti!« je dejal France. »Nikjer ni bilo vode, da bi gasili in potem še petrolej.« Sklonil se je k odprtini, ki jo je napravil sod v izbruhu. Vrgel je goreči tram na tla. Razlezel se je, da se je zakadilo. »Dobro, da ni koga zadelo!«

Možakarji so se umaknili, ko sta šli dekletu mimo. Vida je trudno prestavljala noge ter omahovala. Moči so se ji počasi vračale. Vrgel jo je bil samo zračni pri-

RAZNO

18 let bres spomina. — L. 1918 so poslali Nemci v Francijo v zamenjavo nekega francoskega vojaka, svojega ujetnika, ki se ni mogel ničesar spominjati. 18 let je potem prebil ta nesrečnež kot št. 13. v nekem državnem zavetišču, med tem ko so stotine družin izjavljale, da so spoznale v njem kakšnega pogrošanega svojca. V tem času je šlo med njimi v oblasti sem in tja nič manj nego 400.000 pisem. Sedaj sta ostali samo še dve stranki, ki se potegujeta za moža brez spomina, in ena med njima, neka vdova, je navedla najbolj prepričljive dokaze za to, da je bolnik njen mož. Kmalu se bo odločilo, ali ga povede kot svojega priznanega moža na svoj dom v majhnem podeželskem mestu.

Meso iz bombaža. Na nedavnem zborovanju kmetov v Ameriki je poročal ravnatelj neke bombažne družbe o svojih poskusih, da bi prideloval umetno meso iz bombažnega olja in semena. Z odstranitvijo nekih snovi

spovedne molčečnosti, ki bo pa še tudi pred Veliko nočjo. — Okoličane prav vlijudno vabimot! Boste videli obenem še novi oder in krasne kulise, ki nam jih je naslikal naš dobri g. učitelj. Sploh se na tem mestu zahvaljujemo vsem, ki se za naš blagor in napredek tako nesebično trudijo. Saj dobro vemo, da bi brez njih mi nikamor ne prišli. — Čeprav je letos huda zima, smo pa še vseeno zdravi in nismo imeli v tem letu še nobenega mrliča, pač pa že kar pet porok. — S strahom gledamo v bodočo pomlad. Marsikom je še ta malenkost krompirja zmružila. Tudi drugega bo bolj primanjkovalo. — Zganje in vino, ki bi ga ljudje radi prodali, se pa ne prodaja.

Rovte nad Logatcem. Dne 11. februarja smo imeli občni zbor KKZ. Iz poročil odbornikov smo spoznali, da naša Kmečka zveza prav pridno deluje. Vabimo v naš krog vse kmete, ki jih doslej še ni bilo blizu. Naj ne verjamejo tistim, ki menijo, da je Kmečka zveza otročarija. — Pokopali smo Franceta Trpina v starosti 40 let. Rajni Franc je bil vzoren gospodar in priljubljen pri vseh sosedih in znancih. Da je bil moč na mestu, je pričal njegov nad vse lep pogreb. — Pod debelo snežno odejo smo dejali v zemljo tudi najstarejšega možička v naši fari. Dočakal je 90 zim. Rajni Osojčki Janezek je bil popravljalec harmonik in godec na pihala. Oba počivajta mirno v Bogu! — Zima nas je ostro prišla. Snega je toliko, da so nadstropne hiše samo pritiščne, pritiščnih je pa sama streha. — Zeniti se letošnji predpust nismo nič, pa tudi pust smo prav mirno praznovali. — Na sv. Jožeta popoldne bo sestanek vseh sadjarjev na Petkovecu št. 8. Govoril bo okrajni referent iz Logatca. Sadjarji, prijavite škodo, ki vam jo je napravil letošnji zimo zajec, in ki nikakor ni majhna.

Crnuče. Katol. prosvetno društvo bo v nedeljo, dne 3. marca ob 3 popoldne in ob 8 zvečer priredilo lepo vojaško dramo »Za hrepenjenjem po materi«. Igra je posneta iz svetovne vojne in ima 8 slik. Vljudno vabljeni!

Raka pri Krškem. Na Kržiščih je v visoki starosti nenadoma zapustil svojeje 75-letni Fr. Šiško. Pokoj njegovi duši. Preostale tolaži Bog!

V Bizoviku pri Ljubljani je umrl v 83. letu starosti g. Anton Ložar, posestnik in bivši dolgoletni cerkveni ključar. Bil je zvest bralec »Domoljuba«, katerega je prejemal 40 let. Naj počiva v miru! Preostalim naše sožalje!

Kapljavas pri Komendi. Dne 15. februarja je umrla Svesčeva mati Kern Mana iz Kapljevsi 21, prav na dan njene 50 letnice poroke. Zadelo jo

iz semena je dobil snov, ki vsebuje 55 odstotkov proteina. Iz te snovi mu je uspelo pripraviti tudi povsem užiten jed, ki se po okusu ni dosti razlikovala od pečenega mesa. Pri tem pa ga je stalo umetno meso samo pet centov za funt.

Zemeljski usad odkril staro svetišče. Na sredozemski obali med Aleksandrijo in Abikirom v Egiptu je zemeljski usad naenkrat razkril staro egipčansko svetišče, katero je bilo najbrž posvečeno egipčanski boginji Izidi. Obenem so tam odkrili veliko znamenitih rezbarij, ki so velike zgodovinske vrednosti.

Otok Bermuda, ki šteje 80.000 prebivalcev in spada pod Anglijo je največji proizvajalec velikonočnih lilij; poleg tega pridelujejo Bermudčani tudi posebno okusno čebulo. Stanovaleci tega otoka, kamor tudi prihaja vedno mnogo izletnikov, delajo s tem tako dobro kupčijo, da jim ni treba plačevati nobenega davka.

»Samo golo upanje je dober zajutrek,« pravijo v Rimu, »toda za večerjo pa že ni...«

tisk, da je z glavo zadela v slamo, omara je bila ranila samo nogo. Dober pedenj zraven so štrleli iz ožganega trama žebli. Čez tisti tram jo je vrglo; čutila je bolečino v nogi ter počasi šantala mimo. Andrej je skočil čez tram, ki se je kadil na cesti. Med zidovjem so še švigali plameni; tlele cunje in čevlji, dvigal se je črn dim po petroleju. Smrdelo je, da so si tiščali nosove. Za Andrejem je zavel France.

»Samo, da ni hujšega!« je rekel.
 »Rezka gre z njo,« je dejal Andrej. »Za druga mi boš!« je rekel čez čas.
 »Če bosta potem prišla na mojo ohceti!« se je smehljil France.
 »Če boš povabil!«
 »Bom!«
 Stisnila sta si roki.
 Na visoki smreki je žvižgal kos.
 Jutro se je zdelo obema nenavadno.

XLIII.

Če je bilo kega v ledenici strah?

V ledenici je migljala lučka. Največjo hlevno svetilko z okroglim stenjem je držal Jozelj v roki, toda v teh prostorih se je njen sij izgubil; niti senc nisi več videl na začrnelih stenah. V voltini je bilo hladno, da je bil nataknil rokavice ter visoko pod vrat potegnil svoj zamazani jopič. Led se je pošastno nižal in zmerom več ljudi je prihajalo ter sekalo v kepe in kamen. Če je sekira zadela skalo, je zagorelo pod njo, kakor bi žgal žveplo; zadisalo je po trhladi. Pod nogami nosačev se je polzilo mokro listje, razbrskan mah ter od svetilke ožarjen smekov vrh, ki je pozimi odletel v jamo.

Še tista prestreljena kamba, ki jo je s smodnikom

razširil Porobanovec, v rov, potem je tudi leda konec! Ostaneta še dva visoka ledena stebra, ki se ju nihče ni hotel dotakniti. S šepetom so si pripovedovali, da ju je nekoč hotel izpodsekati Madidjev, da napoji krave. Stebra sta zgrmela in krave so napojili, toda Madidjev, ju ni nikoli več sekal. Drugo leto sta spet zrasla, ali dotaknil se ju ni nihče. Saj je dovolj, če te s te visočine zadene samo drobec in ne cela kepa. Zato sta stebra stala kakor dve debeli mrliški sveči, beli in svetli, če si posvetil nanju; če si obrnil svetilko, se je svetloba igrava spenjala po njih.

Jozelj je bil zarana v njej. Prisluhnil je. Zdelo se mu je, da je nekaj zašumelo. »Samo kamen je!« je dejal ter se počasi spuščal po pobočju v dno. Koš mu je škripal na hrbtu in vitre so se trgale. »Za vodo bo že še dober!« se je smejal, če si ga pogledal. Spet se mu je zazdelo, da se je nekaj premaknilo ob steni. »Če pa sveti luč tako slabo!« Odložil je ter začel sekati. Odgrebel je grušč ter zadel na plast ledu. Luč je prestavil, ker mu je nagajala; spet se mu je zdelo, da se je nekaj premaknilo, ko so vršali drobec ledu po ledenici. Slišal je samo, kako so odletavali od kamenja ter drobno poskakovali po tleh.

»Hej!« je zavpil. Nihče se mu ni oglasil, samo njegov krič je votlo zabobnel ter se odzval od sten. Kakor da je podrl kup kamenja.

Naložil je led v koš ter si ga optal. V desni je držal svetilko, na levi strani pa se je videla na steni debela senca njegovih nog. Postal je bil, da popravis koš, ko se je nekaj zganilo pri temni steni.

»Kdo si?« je zaklical ves iz sebe in ves v strahu spustil koš s sebe, da se je kepa zavalila po pobočju, treskala po skalah ter se drobila v kosce.

(Nadaljevanje prih.)

Pomlad ...

Kakor narava, tako je obnemoglo tudi naše telo ter se lo tešavo bori proti boleznim. Zato mu moramo pomagati in ga napraviti odpornega in zdravega. Očistiti ga moramo telesu škodljive navlake ter mu dovajati nove, osvežujoče sokove. Zato se priporoča naravno zdravljenje s

„PLANINKA“-čajem

ki je večinoma pripravljen iz najboljših planinskih zdravilnih rastlin, katerih koristno delovanje priznava še znanstvena medicina.

Dolgoletna skušnjava nam potrjuje, da je »Planinka« zdravilni čaj zelo dobro ljudsko zdravilo, ker so njegove sestavine vse iz znanstvena, deloma pa tudi iz ljudske medicine.

»Planinske« zdravilni čaj je dober regulator za diščenje in obnavljanje. Zato je zdravljenje 8-12 tednov s »Planinske« čajem Bahovec izredno dobro:

- pri slabi prebavi in napihnju,
- pri nerednem delovanju črevesja,
- pri napetosti in omotici, glavobolu,
- nespečnosti in spati,
- pri obolenjih sečne kisline,
- pri obolenju jeter in hemoroidov,
- pri nervozni in živčnih boleznih.

Zdravilni čaj »Planinka« pospešuje tek. Zadrževajte v apotekah izrečno »Planinske« čaj Bahovec, ki je samo tedaj pravičen, če je zaprt in plombiran ter nosi ime:

Reg. št. 10.11.1934 od 10. VII. 1934

MR. BAHOVEC APOTEKA LJUBLJANA

»ZDRAVILNI ČAJ« PLANINKA

je kap in je v šestih dneh podlegla. Pokojna je bila delavna in prava krščanska mati. V njeni hiši je moral biti »Domoljub« ves prečitan. Naj ji bo Bog milostljiv. Preostali naše sožalje!

Vojnik pri Celju. Podružnica cerkva sv. Tomaža bo letos praznovala 50 letnico, kar so jo pričeli zidati. Zidana je bila namreč v letih 1890 do 1893. Prej je bila na istem mestu graščinska kapela, ki jo je poleg drugih državnih oblasti v osemnajstem stoletju zaprla. — V četrtek 22. febr. je umrla Marija Juri, nekdanja prednica Marijine družbe. — Za novega šolskega upravitelja na ljudski šoli je iz Zavrča nastavljen pri nas g. Mlakar Franc.

Igljenik pri Trebnjem. Dne 21. februarja se je z bliskovito naglico raznesla žalostna vest, da je Alojzija Vrhovec, po domače Kavčeva mati iz Igljenika po daljšem bolehanju mirno v Gospodu zaspala. Bila je zelo priljubljena, velika dobrotnica revežev in vzorna katoliška žena. V najlepši življenjski dobi 37 let jo je Vsemogočni ločil od moža in treh malih otročičev. Podlegla je srčni kapi. Stevilni pogreb je bil priča, kako globoko cenjena in spoštovana je bila pokojnica. Bog ji bodi milostljiv plačnik! Otročičke in moža pa tolaži Bog!

Celjski okraj. Na zadnji seji okrajne Kmečke zveze se je med drugim obširno razpravljalo o lovski zaščiti zajca, o pomankanju petroleja in drugih zadevah. — Zadnji teharski sejem na Stol sv. Petra je bil dobro obiskan, Cene živini so ostale na dosednji višini, pogrešali smo pa debele živine, ki je skoraj nič ni.

Sv. Barbara v Halozah. Tukaj je umrl Anton Kranje, p. d. Hadejnkov Tone iz Paradiža. Večni mir in pokoj! — Pripravljamo šestidnevni sadjarški tečaj za vse Haloze. Tečaj bo, če bo vreme dopuščalo, v cvetnem tednu. Tečaj je namenjen za vse Haloze in za vse zanimance od 16 do 50 let. Prijatelji sadjarstva, udeležite se tečaja!

Vojnik pri Celju. Predzadnje nedelje je bil občni zbor krajevnega odbora Rdečega križa v Vojniku. Odbor je priredil v zadnjih mesecih sama-

Zmrznil, ko se je vračal iz tujine

Ko je šel 17letni Koloman Biček, sin posestnika iz Krejne v tujino, ob 6 zjutraj z doma, je našel na banovinski cesti pred vasjo Skakovci zmrznjenega človeka. Poklicali so iz Cankove orožniške komandirja g. Ivana Kolarča, ki je ugotovil, da na zmrznjencu ni bilo opaziti nobenih znakov nasilja in da je ob -26°C ponoči zmrznil, sljub temu, da je bil dobro obločen. Na sebi je imel namreč zimski površnik, kožnat kratek jopič, 2 svitra, 3 srajce, dvojne gornje in ene spodnje hlače, na nogah pa močne copate iz klobučevine. Pri njem so našli tudi dokumente, iz katerih je bilo razvidno, da je mrtev 36 letni Anton Bokan, edini sin posestnika iz Skakovce št. 46, ki je že od leta 1937 bival s svojo ženo v Franciji in se je usodno noč vračal iz tujine domov. Izseljenški potni list je bil izdan v Parizu in ima štampiljko naše obmejne postaje v Rakeku z dne 14. febr. Ugotovljeno je bilo, da je pokojni Bokan v Murski Soboti oddal v shrambo na kolodvoru dva kovčega in se podal po dolgo pot domov, ker avtobus zaradi prehudega mraza ni vozil. Tisto noč je kapal toplomer -26°C . Ob hudem mrazu je nočni popotnik očitno omagal, saj je bil že 4 dni na poti iz Francije in je bil gotovo po dolgi vožnji in ob pomanjkljivi hrani izčrpan. Na snegu se je razločno poznalo, da je hodil sem in tja po cesti in padal od utrujenosti. Na koncu so se poznali sledovi, da je nekaj metrov celo drsal po kolenuh, dokler ni padel in zmrznil.

ritanski tečaj, ki ga je obiskovalo do 40 oseb. — V nedeljo 3. marca bomo bli na obisk k naši mladini, ki priredi v posojilnici dvorani svojo prvo telovadno akademijo. — Cesta Vojnik-Smartno bo letos dograjena. G. senator Mihečič je zadnjič v Vojniku povedal, da je od banovine že nakazan zadnji kredit 175.000 din.

Iz celjskega okraja. Novi preračun okrajnega cestnega odbora predvideva 20% doklade na vse neposredne davke. Ker je promet z živino v celjski mestni občini zaradi slinavke zaprt, so ukinjene tudi vse svinjski sejmi v Celju. Celjski mesarji plačujejo težje svinje po 12 din, pršutarje (proleke) pa po 11 din kg.

Školja vas pri Celju. Naša predmestna občina je res gmajna ubogih ljudi in revežev. Tretjino občinskega preračuna gre za reveže. In vendar ima prebivalcev 3500, hiš 602, in je med temi posestni-

kov 257, kočarjev 343, najemnikov 162. Torej dve tretjini ljudi ne more živeti od svoje zemlje. Ni čudno potem, če je tako težko uravnovesiti občinski preračun. Toda z enim smo dobro založeni, t. j. z gostilnami, ki jih imamo kar 22. Zato bi naj tudi trošarina na jabolčnik v prihodnjem letu vrgla 25.000 din dohodkov za občino.

Stevensville out. Kanada. Nagloma je umrl dne 9. decembra Frank Zakrajšek. Rojen je bil 1892 v Zalesju pri Novi vasi. Pokojnik je bil izvrsten cerkveni pevec. Dvajset let je bil naročnik »Domoljuba« in ga je vedno rad čital. Pokojnik zapušta žalujočo ženo Frances, sina Frenka in hčerko Anzelino. Naj mu bo lahka tuja zemlja!

Poljce pri Begunjah. Ono nedeljo, 22. februarja, tukaj umrla 84letna Katarina Pohar, roj. Valland, p. d. Pužmanova mati. Pokojnica je bila daleč na skrog znana kot prava dobra krščanska žena. V njeni družini je bil »Domoljub« vedno dobrodošel gost. Bila je jako požrtvovalna samskijska sodruženka ter imela za vse dobro, vedno odprto roko. Pokojnica je bila prava teta sal. ravnatelja gospoda Vallanda. Naj ji sveti večna luč!

va teta sal. ravnatelja gospoda Vallanda. Naj ji sveti večna luč!

Dol pri Hrastniku. Dne 22. februarja, na svoj rojstni dan, je umrl na Dolu znani gostilničar Pust Matija p. d. Kovačev Matija. Bil je odločen krščanski mož, naročnik »Domoljuba«, »Glasnika«, »Slovenca« in drugih naših listov. Bil je dvakrat poročen. Iz prvega zakona ima dva otroke, že oba preskrbljena, iz drugega pa tri od 12—15 let. Dober delavec je bil pri rojstvu naše farne cerkve v l. 1910. Naj mu Bog stoterno plačala!

n. St. Vid nad Ljubljano. Dramatični osek Blaž Potočnikove čitalnice uprizori v nedeljo dne 3. marca ob pol 8 zvečer v Ljudskem domu igra »Deseti brate. Snov je vzeta iz priljubljene ljudske povesti našega slovenskega pisatelja Josipa Jurčiča. Vabimo, ker je prav, da spoznamo dela domačih pisateljev.

62

Gospod Volodijovski

Kaj bo rekla? Ali izgubi vsak občutek kakor golob v krempljih roparske ptice in se mu dovoli prijeti, prav kakor se brezmočni golob prepusti kragulju? Ali bo s solzami v očeh prosila usmiljenja, ali bo s krikom strahu napolnila to puščino? Kaj se bo neki od vsega tega več ali manj zgodilo? Taka vprašanja so se podila po Tatarjevi glavi. Vsekakor pa je prišel čas, ko je treba vreti s sebe hinavščino in videz in ji pokazati pravi, strašni obraz... Odtod strah, odtod nemir! Še trenutek — in vse se izpolni!

Slednjije pa se je ta dušna tesnoba začela spreminjati v Tatarju v to, v kar se največje spremeni strah divje živali, namreč v steklost... In začel je samega sebe podžigati s to besnostjo. Naj se zgodi karkoli, si je mislil, ona je moja, moja je vsa in bo moja še danes in bo moja jutri in se potem ne vrne več k možu, ampak mora iti za menoj...

Ob misli na to ga je zgrabila za lase divja radost in naglo je spregovoril z glasom, ki se je njemu samemu zdel tuj:

»Vaša milost me doslej ni poznala!...«

»V tej megli se ti je, gospod, glas tako spreminil,« je odgovorila Baša nekoliko nemirno, »da se mi v reanici zdi, kakor bi kdo drugi govoril.«

»V Mohilovu ni vojvanta, v Jampolu pa ni, v Raškovu ga ni! Jaz sem tukaj edini gospod... Kričinski, Adurovič in tisti drugi so moji hlapci, kajti jaz sem knez, jaz sem vladarjev sin — jaz sem jim vezir, jaz sem jim najvišji murža, jaz sem jim poveljnik, kakor je bil poveljnik Tuhajbej — jaz sem jim kan, jaz edini imam moč, vse je tu v moji oblasti!...«

»Čemu tu govoriš, gospod?«

»Vaša milost me doslej ni poznala... Raškov ni daleč... Jaz sem hotel biti tatarski hetman

in služiti ljudovladi, toda gospod Sobieski ni dovolil... Nečem biti dlje Lipek, ne maram več služiti pod poveljstvom tega ali onega, sam bom vodil velike čambe nad Dorošo ali nad ljudovladi, kakor vaša milost hoče, kakor vaša milost ukaže!«

»Kakor jaz ukažem?... Azija, kaj je s teboj?...«

»To je z menoj, da so tu vsi moji hlapci, jaz pa sem tvoj hlapec! Kaj mi je hetman? Naj je dovolil ali ne dovolil! Samo besedo reci, milosti-va gospa, in jaz ti položim Akerman pod noge in Dobrudžo — in te orde, ki imajo tu aluse — in te, ki kočujejo na Divjih poljanah — in te, ki leže tu povsod v zimovaliških, bodo tvoji hlapci, kakor sem jaz tvoj hlapec!... Če ukažeš, ne bom poslušal krimskega kana in sultana ne bom poslušal in z mečem se bom vojskoval proti njim in ljudovladi bom pomagal in novo ordo bom ustanovil v teh krajih, nad njo pa bom jaz kan, a nad menoj boš edino ti, tebi, edini se bom klanjal in te prosil milosti in usmiljenja.«

Stemi besedami se je nagnil v sedlu, zgrabil čez pas presenečeno in od njegovih besed nekako omamljeno ženo in s hitrim, hripavim glasom takole naprej govoril:

»Ali mar nisi videla, da sem samo tebe ljubil!... In dosti sem trepel!... Jaz te tudi tako vzamem!... Ti si še moja in boš moja!... Ničde te mi tu ne iztrga iz mojih rok!... Ti si moja, ti si moja, ti si moja!«

»Jezus, Marijale je zaklicala Baša.

On pa jo je stisnil z rokami, kakor bi jo hotel zadaviti... Kratko dihanje je prihajalo z njegovih ustnic, oči so se mu zastirale z meglo, slednjije jo je zrvlel iz stremen, s sedla in jo del predse, pritiskajoč njene prsi na svoje, in njegove modrikaste ustnice, ki so se poželjivo odpirale kakor usta ribe, so začele iskati njena usta.

Ona ni dala glasu od sebe, pač pa se je začela upirati z nepričakovano silo. Med njima se je začel boj, v katerem je bilo slišati samo njuno

zasoplo dihanje. Nasilni gibi in bližina njegovega obraza so ji vrnili prisotnost duha. Obšla jo je taka bistrovidnost, kakor se pojavlja pri utapljačem se človeku. Mahoma je z največjo jasnostjo razbrala vse. Najprej, da se ji je zemlja spodmaknila pod nogami in se odprlo globoko brezno, v katero jo je on vlekel po vsej sili; ugnedala je njegovo ljubezen, njegovo izdajstvo, svojo strašno usodo, pa tudi, kako brez moči in pomoči je. Občutila je bridko tesnobo, občutila strašno bolečino in bolest — hkrati pa je buknil v njej tudi plamen neizmernega razburjenja in besnosti in maščevanja. Takšen pogum je bil v duši tega viteškega otroka, te izbrane žene najhrabrejšega viteza ljudovlade, da ji je v tem strašnem trenutku prišlo najprej na misel: »maščuj se! in šele potem: »reši se!« Vse sile njenega mišljenja so se napele, kakor se od groze naježe lasje na glavi, in ta bistrovidnost utapljačevega se človeka je postala v njej skoraj čudovita. Roke so ji sredi metaja začele iskati pri njem orožja in zadele slednjije na koščenih glavih, vzhodne pištole. Istočasno pa je imela toliko zavednosti, da se je domislila, da če bi tudi bila pištola nabita, tudi če bi se ji posrečilo napeti petelina, jo on brez dvoma zgrabi za roko in ji vzame poslednjo možnost rešitve, preden roko skrti, preden nameri cev na njegovo glavo — zato je sklenila udariti drugače.

Vse to je trajalo en trenutek. On je zares opazil zamah in stegnil roko tako urno, kakor živigne blisk, vendar ni mogel preračunati njenega giba. Zato eta se tudi njuni roki zgrešili in Baša ga je v svojo uporno silo svoje mlade in čvrste pesti udarila kakor grom s košenim glavčim pištolo med oči.

Udarec je bil tako strašen, da Azija se kriknila ni mogel, Padel je vznak in jo pri padcu potegnjal za seboj.

Baša se je v enem trenutku dvignila, skočila na svojo gajko in se kot vihar pognala v nasprotno stran od Dnjestra na široko stepe.

Megleni zastor se je zaprl za njo. Konj je

Budno na straži

Pod pravkar navedenim naslovom čitamo v »Straži v viharju« tudi sledeče:

Mi smo slabi, obzirni, neodločni in nezreli, je povedal za novo leto Slovincem narodni voditelj dr. Korošec. Pri tem je mislil na naše zadržanje, ko gre za vsakodnevno javno uveljavljanje naše katoliške, narodne in državne misli. Prav posebej pa so veljale te odkrite besede našemu večkrat ne ravno najbolj junaškemu slogu v borbi proti našim notranjim sovražnikom. Saj je dr. Korošec to naravnost povedal, ko je javno označil tri glavne notranje sovražnike, ki v teh odločilnih časih prežijo na našo narodno enodušnost in odpornost: komunisti, framasoni in tuji špijoni.

Ko pravimo »boj proti sovražniku«, ne mislimo pri tem le na skrajne oblike tega boja, ki itak ne prihajajo dnevno v poštev. V takih velikih trenutkih se že se najdemo pravočasno na okopih. Slabi, obzirni, neodločni in nezreli smo predvsem drugje, ob drugih prilikah, takrat, ko je treba velike budnosti, bistrrega pogleda, iznajdljivega zadržanja, pa velike vztrajnosti.

Sovražniki, ki jih je narodni voditelj tako preprosto, jasno in naravnost označil, ne delajo samo podnevi, ne samo na kakih sestankih, niso aktivni samo takrat, tisti dan, ko izide kak njihov list, ki ga razširjajo, da varajo z njim nevedne. Oni so vedno na delu, vedno tuhtajo, vedno pazijo, vedno rušijo, vedno razkrajajo, vedno nasprotujejo. Skratka: oni imajo sistem, kako si osvojiti in stalno obvladovati ozračje, v katerem se razvija življenje na šoli, v uradih, na cesti, v javnih lokalih itd. Oni so mojstri v neprestanem, komaj opaznem vplivanju na razpoloženje okolja, v katerem delujejo. Kaj vemo mi n. p. o framazonih, kaj o njihovih tajnih sejah, kaj

o tem, kdo je član lože in na kateri stopnji njihovega članstva je. Ne ravno mnogo. In vendar, če razčlenjujemo učno-vzgojni sistem raznih javnih ustanov in poljavnih organizacij, in vsakodnevne vplive, ki iz tega sistema izhajajo, vemo da je masonerija na delu. In kaj vemo o tem, koliko je komunističnih celic, kako se druga z drugo prepletajo, kod pelje glavni kanal od Kremlija do Ljubljane in od tam na vse strani. Če se pa dobro razgledamo po našem tisku, po naši literaturi, beletristični, dramski in drugi, po raznih »nevturalnih« organizacijah, krožkih itd., pa vidimo, da so komunisti na delu.

Za kaj torej gre? Gre zato, da bodo toliko izšolani, toliko duhaprisotni, toliko iznajdljivi, toliko bistri, toliko odločni in toliko vztrajni, da bomo vedno, povsod in venomer znali opaziti pojave, ki kažejo na ozadje, v katerem se skriva eden izmed označenih treh glavnih notranjih sovražnikov.

NAZNANILA

n Vojnik, FO in DK priredita v nedeljo, dne 3. marca ob 3 popoldne v posojilnični dvorani svojo prvo telovadno akademijo z zelo izbranim sporedom. Vsi vljudno vabljeni!

n Pretresljivo igr. Misterij »Grotica Cathleen« bo v nedeljo 3. marca zvečer ob 8. uri predvajala igralska družina Stolne prosvete v franciskaneki dvorani v Ljubljani. Čisti dobiček te slavnostne prireditve, katere pokroviteljstvo je prevzel prezvišeni gospod knezoškofof dr. Rožman, je namenjen v podporo revežem stolne župnije v Ljubljani. Vabimol!

n Škropljenje sadnega drevja. Spisal Josip Priol. Poljudno navodilo, kako izboljšamo s smotrnim škropljenjem sadni pridelek v množini in kakovosti. Založilo Sadjarstvo in vrtnarsko društvo za Slovenijo. Ta knjiga je nujno potrebna prav vsakemu sadjarju. Zato jo topla priporočamol!

položil ušesa nazaj in bežal na slepo sredi skal, razpok, grap, jarkov. Vsak trenutek bi se bil lahko zvrnil v kakšno razpoko, vsak trenutek bi bil lahko razbil sebe in jezdeca ob skalnatih robovih, toda Baša se ni brigala za nič več. Najstrašnejša nevarnost zanjo so bili Lipki in Azija. Čudno! Zdalj ko se je osvobodila iz roparjevih rok in je ta ležal najbrž mrtev sredi skal, je nad vsemi njenimi čustvi zavladal strah in trepet. Ko je ležala z obrazom na konjski grivi in dirjala v megli kot srna, ki jo preganjajo volkovi, se je začela bati Azije bolj kakor v onem trenutku, ko je bila v njegovem objemu — in čutila je strah in čutila slabost in čutila to, kar čuti slaboten otrok, ki se je izgubil v širnem svetu, samotni in zapuščen. Nekaki plakajoči glasovi so se ji vzbudili v sreči in začeli z ječanjem, z bojaznijo, s tožbo in žalostjo klicati po zaščiti:

»Mihael, na pomoč! ... Mihael, na pomoč! ...«

Konj pa je dirjal in dirjal. Vodil ga je žudoviti nagon, ko je skakal čez jarke in se gibčno umikal štrlečim robovom skal, dokler ni slednjič kameniti sklad nehaj zvoniti pod njegovimi kopiti. Dospel je očito na enega odprtih »Jokov«, ki so so tu in tam razprostirali med grapami.

Pot ga je pokrivali; iz nozdrvi mu je začelo prihajati glasno dihanje, toda bežal je naprej in naprej.

»Kam naj bežim?« je pomislila Baša.

In v tem trenutku si je odgovorila:

»V Hreptjov.«

Toda nov strah ji je šinil srec ob misli na to daljnjo pot, ki je vodila skozi strašne pustinje. Takoj pa se je tudi spomnila, da je pustil Azija oddelke Lipkov v Mohlovu in Jampolu. Brez dvoma so bili vsi Lipki med seboj domenjeni: vsi so služili Aziji. Zato bi jo gotovo zgrabili in odvedli v Raškov. Treba se je bilo torej spustiti globoko v stepe in se šele potem obrniti na sever ter se izogibati naddnjestrskih naselbin.

Treba je bilo tako storiti, zakaj če jo bodo zasledovali, se bodo brez dvoma držali brega, med tem pa bo morda mogoče na širokih stepah zadeti na katero izmed poljskih poveljstev, ki se vračajo v fortalicejo.

Konj je polagoma popuščal v diru. Baša, ki je bila izvedena jahalka, je takoj uvidela, da mu je treba dati oddiha, sicer se ji zgrudi. Čutila pa je tudi, da je zgubljena, če ostane sredi teh pustinj brez konja.

Zadržala ga je torej v diru in jahala nekaj časa v koraku. Mogla se je redčila, toda z ubogega konja se je dvigala v oblakih vroča para.

Baša je začela moliti.

Neenadoma se je eredi megle oglasilo konjsko hrzanje nekaj sto korakov za njo.

Tedaj so se ji naježili lasje na glavi.

»Moj se zgrudi, pa tudi oni tam se zgrudijo!« je rekla glasno.

In zdirlala je znova.

Nekaj časa je letel konj kakor golob, ki ga preganja sokol in dirjal zopet dolgo, da je skoraj izčrpal svoje sile, toda rezgetanje se je neprestano oglašalo za njim v dallavi. V tem rezgetanju, ki je prihajalo iz megle, je bilo nekaj neizmerno tesnobe in obenem groznega. Vendar pa je prišlo po prvem strahu Baši na misel, da če bi sedel na tem konju, ki jo preganja, kakšen človek, bi konj ne rezgetal, ker bi mu jezdec to preprečil, da se ne bi s tem izdal.

»Ne more biti drugače, samo Azijev konj dirja za mojim.« je pomislila Baša.

Zaradi previdnosti je potegnila oba samokresa iz tokov, toda ta opreznost je bila odveč. Čez čas se je pokazalo nekaj črnega v megli, ki se je redčila, in Azijev konj je pridiral z viharjočo grivo in razprtimi nozdrvi. Ko je zagledal Bašinega konja, se mu je začel skokoma bližati in kratko in pretrgano rezgetati. Bašin konj mu je takoj odgovoril.

(Nadaljevanje prih.)

VIM
čisti vse

VIM
ne praska

Žrebanje glavnih „Domoljubovih“ nagrad

V ponedeljek, dne 28. t. m. je bilo v prostorih uprave Žrebanje za naročnike »Domoljubac«. Točnejše poročilo in ves izid žre-

banja bomo objavili v prihodnji številki »Domoljubac«, danes pa objavljamo le izid glavnih 70 nagrad.

70 glavnih nagrad so dobili sledeči naročniki:

- 1) Din 5000.— Zarnik Franc, Nevije 3 pri Kamniku.
- 2) Din 5000.— Kucler Franc, izdelovalec harmonik, Drenov grič, Vrhnika.
- 3) Šivalni stroj »Pflaff« — Jakopič Jože, Zg. Graben 36, Gorje.
- 4) Radijski aparat (Mende Super) — Lavrih Alojzija, Zubina 4, Št. Vid pri Stični.
- 5) Klavirska harmonika št. 2530 — Hočvar Franc, Šmarna gora, Št. Vid n. Ljublj.
- 6) Klubska harmonika št. 2281-S — Šabec Anton, žagar, Velika Loka.
- 7) Kolo, moško ali žensko »Lord« — Gubanc Janez, Vodice 58.
- 8) Kolo, moško ali žensko »Lord« — Tavčar Marija, Sp. Luša 15, Selca n. Sk. Loko.
- 9) — 16) Dvokolesa so dobili: Sušman Franc, Prevole 4, p. Preserje. — Volc Ivan, Podkoren 37, Kranjska gora. — Antončič Janez, posestnik, Vrh 1, Stari trg pri Rakeku. — Šlanovec Franc, Tunjice 21 pri Kamniku. — Vovk Franc, kolar, Zgornji Otok 6, Radovljica. — Gornik Ivan, Grabrovec 35, Metlika. — Rome Janez, Leskovec, p. Višnjagora. — Aljančič Marija, Brezovo 31, Kovor, Križe na Gorenjskem.
- 17) — 21) Brzoparilnike so dobili: Bra-deško Anton, učitelj, Butanjava 10, Vrhnika. — Hribovšek Terezija, Gabrovca, Šmartno v Tuhinju. — Janežič Mart., Peče 6, Grosuplje. — Župni urad Prečna. — Anton Plos, Zimarrice 6, Sodražica.
- 22) — 26) Ure so dobili: Kofalt Jožef, kaplan, Leskovec. — Arko Franc, Martinja-vas 26, Mokronog. — Ložak Ivanka, Zlatek 38, Št. Vid nad Ljubljano. — Matičič Franc, Stivice 7, Rakek. — Škrj Jože, Begunje 3 pri Cerknici.
- 27) — 56) Brzoparilne lonce so dobili: Kokelj Jakob, Dobračeva 28, Ziri. — Bakulič Mici, Osmana Džikiča br. 10, Banjaluka, Bosna. — Ludvik Kranjc, Kočljek 12, Begunje pri Cerknici. — Meke Rozalija, Dolga Raka 13, p. Raka. — Kveder Pavel, Gorica 6 pri

Moravčah. — Boje Janez, Nemška vas št. 20, Ribnica na Dolenjskem. — Anžič Herman, Šmartno 22, Št. Vid nad Ljubljano. — Sokolič Gjuro, župnik v p., Vidovdanska c. 9, Ljubljana. — Anton Bobnar, Godešič, Šk. Loka. — Baškovič Miha, krojač, Cerklje ob Krki 52. — Šivic Katarina, Dobropolje 12, Brezje. — Travnikar Mihael, D. M. Polje 130. — Brula Jože, Jelševnik 4, Črnomelj. — Rozman Jožef, Brezje 10, Grosuplje. — Jože Samoštur, Vrhovo 38, p. Radeče pri Zidanem mostu. — Ranko Ernest, M. Cernik 13, Št. Rupert Dol. — Bizjak Ivan, Grahovo 88 pri Rakeku. — Albreht Mihael, Raskovec 5, Vrhnika. — Janez Kalan, Trata 14, p. Škofja Loka. — Fric Dornig, čevljar, Pod Virjami 2, Tržič. — Potrpin Martin, Dobovec 14, p. Trbovlje. — Luzar Ivan, Sela pri Ratežu 10, Brusnice. — Potočnik Franc, Bukovica 6 nad Škofjo Loko. — Tome Franc, pos., Primostek 14, Gradec. — Poglajen Franc, Bukovica 10, p. Litijska. — Vrbanc Matija, Učakovci 2, Vinica. — Mavsar Kristina, Nožice 27, Radomlje. — Vidmar Josip, Sred. Lipovec 7, Dvor pri Žužemberku. — Volčič Matevž, Reteče, Škofja Loka. — Kopina Alojzij, Brezovska gora 13, Leskovec.

57 — 66) Kavne garniture za 6 oseb so dobili: Pančur Marija, Pšajnovica, Šmartno v Tuhinju. — Peter Lavtar, Dolenja vas 33, Selca nad Škofjo Loko. — Pivk Anton, Zaplana, p. Vrhnika. — Štupar Ivana, posestnica, Vinkov vrh 5, Dvor pri Žužemberku. — Anžur Marija, pos., Trnovo 14, Leskovec. — Hafner Frančiška, Sr. Bitnje 63, Strazliče. — Kobe Pavel, gost., Sp. Log 2, Nemška Loka pri Kočevju. — Zupančič Alojzij, Gaberje 2, Grosuplje. — Borštnik Karolina, Gorenje Otave 13, Begunje pri Cerknici. — Bučar Alojzij, Brezje 8, Grosuplje.

67 — 70) Par čevljev so dobili: Meglič Jakob, Sv. Ana 35, Tržič. — Slabe Alojzij, Dragomer 14, Brezovica. — Avsec Franc, posestnik, Gor. Gomila 4, Bela cerkev. — Pivk Anton, pos., Zibrše 12, Rovte.

Nekaj o zaščiti kmečkih posestev

(Dopis kmeta.)

V prvih dveh številkah letošnjega »Orača« sta izšla zanimiva članka o zaščiti kmečke posesti. Pri nas se o tem še ni dosti razpravljalo in naš kmet niti ne ve, zakaj se gre.

Pred tedni pa je na seji naše krajevne Kmečke zveze eden inteligentnejših naših odbornikov načel to vprašanje in šele zdaj sem videl, kolikšnega pomena je. Vprašajmo se torej, kako je s kmečkim kreditom oziroma tako imenovano kreditno sposobnostjo našega kmeta.

Besedo kredit pozna zlasti trgovec. Njemu je vse le trgovsko blago, ker špekulira, išče kredita, zastavi vse, kar ima; da bi dobil še več v ugodnem slučaju, v slabem pa tudi vse izgubil. Trgovec ostane trgovec tudi brez premoženja.

Drugače je to pri kmetu. Kmet se ne sme vdati špekulacijam, ker če izgubi zemljo, izgubi vse in ne more biti več kmet. Zemlja ni trgovsko blago zanj, krušna mati mu je, brez katere ne more živeti. Zlasti je to važno za malega kmeta, kajti

če večji posestnik nekaj izgubi, mu nekaj še vedno ostane, mali kmet pa je navadno ob vse. Napraviti dolg pomeni pri kmetu zastaviti zemljo. Zastaviti pa se pravi tvegati. Tvegati pa se v današnjih težkih časih zlasti pri kmetu malokdaj sme. Kako že pravijo o dolgu: »dolg pravi: naredi me in delal se bom sam!« Zemlja zlasti dandanes ne prenese nobene obremenitve. Vprašajte strokovnjake, po čem se obrestuje v zemljo vložen denar. Da, vprašanje obrestne mere je danes za kmeta velevažno in je pri današnjih visokih obrestih za kmeta boljše, da kredita sploh ne dobi.

Neki sodni cenilec mi je pred kratkim razlagal, kako nesramno ravna s kmetom nekateri upniki. Za par jurjev poženejo na boben celo posestvo. Stroški za izvršbo povečajo dolg za polovico in tako se proda potem posestvo še pod ceno in kmet je — berač.

Če se torej tudi pri nas zaščiti kmečka posest do višine treh ha, bo res polovica kmetov, manjših

posestnikov, ob kredit. Toda vedeti moramo, da se na kmetiji do 3 ha že skoraj ne more preživljati srednja družina, da ti mali kmetje iščejo danes postranskega zaslužka drugod, da torej niso več samo kmetje. Toda če bodo ob kredit, bo pa zamenjena njih stalnost in obvarovani bodo pred nevarnostjo, da postane iz njih brezposelni proletarij v breme občini in državi.

In še drugo dobro bi imela taka zaščita. Obvarovali bomo naše male kmetije pred novim drobljenjem in delitvami, kar bo v neprecceljiv prid slovenskega kmeta.

Propadanje pohorskih kmetij

Pohorski kmetje so nekdanj sloveli kot pravi kralji na svojih osebkih posestvih. Toda teh časov danes ni več. Malo je še svobodnih pohorskih kmetij, večina jih je prešla v roke raznih dolinskih bogatašev, veleposestnikov in trgovcev, njihovi nekdanji lastniki pa životarijo danes žalostno življenje na svoji nekdanji lasti kot najemniki ali kakor jih na Pohorju imenujejo »ofri«. Mnogo takih posestev pa je sploh opuščeni, poslopja so novi lastniki porušili, njive in travnike pa zasadili z gozdom, ki več prinaša, kakor pa polje v hribih. Tam, kjer je nekdanj doraščal zdrav in podjeten pohorski rod, se širijo danes ogromni gozdovi in Pohorje postaja polagoma spet tako zapuščen, kakor pred davnimi časi, ko je bilo še vse prerastlo s pragozdovi. Kaj pa je vzrok propada pohorskih kmetij, pa nam žalostno dokazuje primer, ki se je te dni pripetil v Ribnici na Pohorju. V Hudem kotu pri Ribnici je kmetija, na kateri je gospodaril ena in ista rodbina nad 100 let. Posestvo je v današnjih časih vredno svojih 300.000 din, prodano pa je bilo na dražbi zaradi dolga, ki je znašal — samo 4000 din. Lastnica posestva — vdova ni mogla plačati tega dolga, ni mogla dobiti tudi potrebnega posojila in tako so ji poglani njeno imetje na boben. Po stoletnem trdem delu, s katerim je skrbela za svojo zemljo ter jo gnojila z znojem, je sedaj družina izgubila domaćijo zaradi borih nekaj tisočakov. To je primer, ki spet jasno dokazuje, kako potrebna je tudi pri nas zaščita kmečke posesti, če hočemo, da bo naša zemlja ostala v rokah svobodnega kmečkega rodu.

Treznostni teden

Vemo, da volik del Slovencev živi od pridelka svojih vinogradov. Mi jim iz srca želimo, da bi mogli za svoje vince veliko stržiti in s skupičkom svoje potrebe pokriti.

To pa le mora vsak pameten človek priznati, da se na Slovenskem preveč pije; da imamo preveč pijancev in tudi nesreč in hudodelstev v pijanosti storjenih, čez vsa mero preveč. Zato tudi noben pameten človek ne more zameriti in ne bo zameril, če priporočamo treznost in delamo zanj.

Iz tega vzroka je sklenjeno, da bo po vsej Sloveniji teden od tihe do cvetne nedelje treznostni teden. Ta misel je povzela po drugih deželah, kjer so tak teden vpeljali. Sprejeta pa je bila ta misel na Kongresu Kristusa Kralja. Tam je bilo govoreno, kako so zdaj ljudje povsod vdani telesnemu uživanju in da je treba, če hočemo biti kristjani, ne samo po imenu, ampak tudi po dejanju, poznati tudi nekoliko zatajevanja.

Postni čas je posebno primeren za to. Postijo se ljudje vedno manj in vedno bolj neradi, nekateri tudi res težko. Pijače se nekaj časa zdržati je lažje kakor pa jediti. Zato naj bi se ljudje ta teden zdržali upijanljivih pijač, če mogoče, tudi tobaka ali v čemerkoli si hoče kdo kaj pritrpati. Kar pa kdo pri tem prihrani, to naj daruje siromakom ali pa v katerikoli dober namen. — Pričakovati je, da bodo krščanski ljudje ta treznostni teden dobro sprejeli, se temu pozivu odzvali in prinesli to malo žrtev v čast Bogu, da ga potolažijo zaradi grehov, za katere ljudstva kar-nuje in da nam skaže usmiljenje ter z vojno prizaneše.

V NAJNOVEJŠIH VZORCIH
V NAJVEČJI IZBIRI
V NAJBOLJŠI KAKOVOSTI
IN PO NAJNIŽJIH CENAH

CENIK IN VZORCI ZASTONJ

NAJVEČJA DOMAČA TRGOV-
SKA HIŠA V JUGOSLAVIJI

Sternovski
CELJE 19

SUKNO, KAMGARN, VOLNENO, SVILA, DELENI, PLATNO, CEFIRI, TISKOVINA

Radio Ljubljana

od 29. februarja do 6. marca 1940

Četrtek, 29. februarja: 7 Jutranji pozdrav, 7.05 Napovedi, poročila, 7.15 Plošče, 12 Plošče, 12.30 Poročila, objave, 13 Napovedi, 13.02 Rudolf Pilih igra na harmoniko, 14 Poročila, 18 Sirom Jugoslavije (Rad. ork.), 18.40 Slovensčina za Slovence (g. Rudolf Kolarič), 19 Napovedi, poročila, 19.20 Nac. ura, 19.40 Objave, 19.50 Deset minut zabave, 20 Sestre Stritarjeve pojo, 20.40 Plošče, 22 Napovedi, poročila, 22.15 Pester spored Radijskega orkestra.

Petek, 1. marca: 7 Jutranji pozdrav, 7.05 Napovedi, poročila, 7.15 Plošče, 11 Šolska ura: Po ledenomorski cesti v polarno noč (g. Viktor Pirnat), 12 Plošče, 12.30 Poročila, objave, 13 Napovedi, 13.02 Koncert slovenskih skladateljev (Rad. ork.), 14 Poročila, 15 Ženska ura: Kulturni problemi slovenske vasi (g. Milena Premrov-Mohorič), 18.20 Plošče, 18.40 Francoščina (g. dr. Stan-ko Leben), 19 Napovedi, poročila, 19.20 Nac. ura, 19.40 Objave, 19.50 Izseljenska poročila (g. Viktor Plestenjak), 20 Koncert francoske glasbe, 21.10 O sonati, predavanje (g. Srečko Koporec), 22 Napovedi, poročila, 22.15 Lahka glasba na ploščah.

Subota, 2. marca: 7 Jutranji pozdrav, 7.05 Napovedi, poročila, 7.15 Plošče, 12 Plošče, 12.30 Poročila, objave, 13 Napovedi, 13.02 Plošče, 14 Poročila, 17 Otroška ura: Lutkovna igra (izvaja radijska Pavlihova družina), 17.50 Pregled sporeda, 18 Za delopust igra Rad. ork., 18.40 Obramba in zaščitna sredstva protiletalske zaščite, 19 Napovedi, poročila, 19.20 Nac. ura, 19.40 Objave, 20 O zunanji politiki (dr. Alojzij Kuhar), 20.30 Pisan večer, 22 Napovedi, poročila, 22.15 Za dober konec tedna igra Radijski orkester.

Nedelja, 3. marca: 8 Jutranji pozdrav, 8.15 Klavirske skladbe Vasilija Mirka, 9 Napovedi, poročila, 9.15 Vse navzkriž (plošče), 9.45 verski govor (g. dr. Vilko Fajdiga), 10 Prenos cerkvene glasbe iz stolnice, 11 Nedeljski koncert Rad. ork., 12.30 Poročila, objave, 13 Napovedi, 13.02 Nastop gojencev klas. gimn. v Ljubljani, 14 Plošče, 16.30 Naloga slov. dekleta (gdč. Albina Bajdova), 17 Gospodarska navodila in tržna poročila, 17.30 Ve-sele pesmi poje g. Drago Zagar, 19 Napovedi, poročila, 19.20 Nac. ura, 19.40 Objave, 20 Plošče, 20.30 Koncert slovenske pesmi, 22 Napovedi, poročila, 22.15 Plošče.

Ponedeljek, 4. marca: 7 Jutranji pozdrav, 7.05 Napovedi, poročila, 7.15 Plošče, 12 Plošče, 12.30 Poročila, objave, 13 Napovedi, 13.02 Opoldanski koncert Rad. ork., 14 Poročila, 18 Zdravstvena ura: Ženska osamosvoja (g. dr. Anton Breclj), 18.20 Plošče, 18.40 Mesečni slovstveni pregled (g. prof. France Vodnik), 19 Napovedi, poročila, 19.20 Nac. ura, 19.40 Objave, 19.45 Več manire — pa brez zamere (g. Fran Govekar), 20 Rezervirano

za prenos, 22 Napovedi, poročila, 22.15 Zvoki v oddih (Radijski orkester).

Torek, 5. marca: 7 Jutranji pozdrav, 7.05 Napovedi, poročila, 7.15 Plošče, 11 Šolska ura, 12 Plošče, 12.30 Poročila, objave, 13 Napovedi, 13.02 Opoldanski koncert slovenske glasbe (Rad. ork.), 14 Poročila, 18 Klavirski koncert, 18.40 Kes in milost (g. Fran Terseglav), 19 Napovedi, poročila, 19.20 Nac. ura, 19.40 Objave, 19.50 Deset minut zabave, 20 Plošče, 20.20 Samospevi, 21 Koncert Rad. ork., 22 Napovedi, poročila, 22.15 Plošče.

Sreda, 6. marca: 7 Jutranji pozdrav, 7.05 Napovedi, poročila, 7.15 Plošče, 12 Plošče, 12.30 Poročila, objave, 13 Napovedi, 13.02 Plošče, 14 Poročila, 18 Mladinska ura, 18.40 Slovenske pravne starine (g. dr. Josip Zontar), 19 Napovedi, poročila, 19.20 Nac. ura, 19.40 Objave, 19.50 Uvod v prenos, 20 Prenos iz ljubljanske opere; v I. odmoru glasbeno predavanje (g. rav. Vilko Ukmar); v II. odmoru Napovedi in poročila.

Dravska finančna direkcija v Ljubljani uradno razglša, da ta čas ni ne pri direkciji, niti pri podrejenih davčnih in katastrskih

upravah nobeno službeno mesto prosto. Zato naj se prošnje za sprejem v fin. konceptno, računsko, davčno in katastrsko službo zaenkrat ne vlagajo, ker ni nobene možnosti za ugodno rešitev prošnji. Isto velja tudi pa fin. pisarniško in drugo pomožno službo, kjer so zdaj prav tako vsa mesta uradnikov, zvančnikov, služiteljev in tudi dnevničarjev zasedena.

n Blagovica. Banška uprava je dovolila dva nova sejma za govedo, konje, prašiče in drobnico, ki bosta vsako leto 11. marca in 28. oktobra. Ker sta sejma, ki sta 25. januarja in 20. avgusta, zelo dobro obiskana, vabimo, da pridete tudi na novo vpeljana sejma. Zveze so zelo ugodne.

n Do 15. marca se lahko pošiljajo rešitve na gradno uganke v »Druž. Pratiški«. Ta dan bo zrebne knjžah nagrad. Če se nimate »Druž. Pratiški«, jo lahko še naročite po dopisnici na Prodajalno H. Ničman v Ljubljani.

Še danes si nabavim »Družinsko pratiško«

LJUDSKA POSOJILNICA V LJUBLJANI

zadruga z neomejenim jamstvom

Ljubljana, Miklošičeva cesta 6

v lastni palači

obrestuje hranilne vloge
najugodnejše
Nove in stare vloge,
ki so v celoti vsak
čas izplačljive

obrestuje po **4%**; proti odpovedi po **5%**

Nov redilni prašek

»REDIN« za prašiče. — Vsak kmetovalec si lahko hitro in z malimi stroški zredi svoje prašiče. Zado- stuje že 1 zavitek za 1 prašiča ter slane 1 zav. 6 din. po pošti 12 din, 3 zav. po pošti 24 din, 4 zav. po pošti 30 din. — Mnogo zahvalnih pisem. Pazite: pravi Redin se dobi samo z gornjo sliko.

Prodaja drogerija Kanc, Ljubljana, Zidovska ul. 1.
Na deželi pa zahtevajte REDIN pri Vašem trgovcu

Črni gaber kupim

za takoj ali za posek pozimi. Pičilo takoj, tudi pred posekom. Ponudbe je potrebno poslati takoj na upravo »Domoljuba« pod številko 10392

GOSPODARIJI!

Nabavite si TURFAN mlina, da si prihranite na času, žitu in denarju. Zakaj? ker s tem mlinom si doma očistite vse žito, zmeljete vse žitne pridelke v razno okusno fino moko, zdrob, ješprej, kašo in šrotate. — Resni kupci zahtevajte brezplačne prospekte.

Turnšek Štefan
Ljubljana, Aleksandrova c. 4.

J. Praprotnik

Domžale — Ljubljanska cesta št. 108

priporoča svoje najnovejše šivalne stroje, pogrezljive, vseh svetovnih znamk, po najnižjih cenah. — Velika izbira moških in damskih dvokoles. — Na zalogi tudi malo rabljeni in dobro ohranjeni šivalni stroji in dvokolesa.

Mlekin je sredstvo za pomnoženje mleka pri kravah in za dobro prebavo. Zavoj mali Din 10.—, veliki Din 16.—.

Bister fluid za konje za masažo pri raznih poškodbah nog in kit. Steklenica, mala Din 10.—, velika Din 20.—.

Bister prašek prepreči mnogotere konjske bolezni posebno pa nadohu, zavoj Din 10.—.

Dobro domačo pijačo brez dodatka pravega sadjeva napravite z **Jablino**, zavoj Din 20.—, poštno zaračunano posebej.

Drogerija Emona, Iv. Kanc, Ljubljana, Hebotičnik

Umetne oči

izdelujemo popolnoma po naravi za svoje paciente

F. Ad. Müller Söhne
Wiesbaden

v Ljubljani: Splošna bolnica, očni oddelek
4. in 5. marca 1940.

Nikoli ne veš...

Dve služkinji so našli mrtvi, zastrupljeni s plinom. Preiskava je ugotovila, da je ena izmed spečih v spanju slučajno sunila v napravo, ki je odprla in izpuščala plin. To je slučaj, ki se, kakor pravijo, pripeti komaj v sto milijonih enkrat.

Delavci, ki so popravljali progo, so iz zanikarnosti pustili lopato ob železniškem tiru. Privozil je vlak ter jo vrgel z vso silo v obprogi stoječega prometnika, ki je bil na mestu mrtev.

Pri bikoborbi v Valenciji se je pripetilo, da je v trenutku, ko bi imel matador zasadi-

Mali oglasnik

Vsaka drobna vrstica ali nje prostor velja za enkrat 5 din. Naročniki »Domoljuba« plačajo samo polovico, ako kupujejo kmetijske potrebščine ali prodajajo svoje pridelke ali iščejo poslov, oziroma obrtniki pomočnikov ali vavencev in narobe. Pristojbina za male oglase se plačuje v naprej.

Drevesca:

česnje v 10 sortah, breskve v 25 sortah, vrtnice, vinsko trje in ključje, prav dobro kupite v drevcevnici Jelen, št. 113 pri Velenju.

Moške obleke

perilo in vsa oblačila po priznani nizkih cenah si nabavite pri Prekerju - Sv. Petra cesta 14 — Ljubljana.

Vse čebelarске potrebščine

v zeleznini Fr. Stupca, Ljubljana, Gospodarska 1.

Vsakovrstno zlato,

srebro in briljante kupuje vsako količino po najvišjih cenah

A. Božič, Ljubljana

Franciščanska ul. 2. Velika zaloga vsakovrstnih ur, budilk in nakita po najnižjih cenah.

Poceni naprodaj:

8 popolnoma novih šivalnih strojev, ved kolesa, otroških vozičkov in raznih drugih predmetov pri Promet naproti križanske cerkve.

Naprodaj

Podpisani proda svoj vinograd v Rožah pri Čatežu pod Zaplazom, ki je v dobrem stanju in ima 2000 cepljenih trt, nove z opeko krito zidnico, nad katero bi se lahko napravilo stanovanje. Cena 18.000 din. Natančneje se izve pri: Janezu Korelec, Mačkovec 8, p. Velika Loka.

Hlapec

pametno in pošten dobi službo v župnišču v Cerklju.

Kmečko služkinjo

25—30 let staro, pripravno, pošteno, ki se razume na majhen zelenjadni vrt in hišna dela, sprejme boljše hiša, 2 starejše osebe, blizu Ljubljane. Služba dobra. — Chlodt L. Dev. Marija v Polju.

Majer

dobi stalno službo pod ugodnimi pogoji. Izvežbanost v vinogradnih in kmečkih delih pogoj, tudi poštenost in skrbnost. Več delavnih moči željeno. Nastop takoj. Ponudbe upr. »Domoljuba« pod šifro »Dolenjako« 2709.

Kmečko posestvo

tudi z gostilno, kupim v okolici Ljubljane. — Cena 150.000 do 250.000 din. — Prednost imajo Gorenjci. Reane pisemne ponudbe na Jernejčič, Begunje 4 pri Cerklju.

Dekle

pošteno, okoli 15 let, sprejemem takoj k družini z otrokom v Ljubljani. — Ponudbe pod »Pomoč gospodinje« — 2494.

Fige

dobite zopet pri trvdki Fran Pogačnik, d. z o. z. v Ljubljani, Tyrseva (Dunajska) cesta št. 22 — Javna skladišča.

Dekle

smazno, pošteno, delavno, z dobrimi sprejemali ali vsaj z gospodinjekim tečajem, ki ima veselje do kuhe, dobi dobro plačano službo v trgovski hiši. Sprejme se tudi deklet za kmetijska dela. Ponudbe na upr. »Domoljuba« pod »Ljubljana« 2705.

Radio

na baterijo in električno, 3-cevni, skoraj nov, naprodaj za 300 din. Šivic, Praproče št. 2, p. Podnart.

Mizarskega vajenca

sprejemem takoj. Josip Kuhar, mizarstvo, p. št. 71 nad Ljubljano št. 79.

Merjasec

pol leta star, bel, križan joksiroc, za plemo napredaj. Naslov upr. »Domoljuba« pod številko 2691.

Kravo

dobro mlekario, prodam. M. Gregorc, Podsmreka št. 2, Dobrova.

Pastirja

13—14 let, sprejemem. Svetek Ursula, Slape št. 16, p. Dev. Marija v Polju.

Pastirja

14—15 let, sprejemem. Jera Svetek, Slape 10, p. Dev. Mar. v Polju.

Hlapca

starega 30 do 50 let, treznega in poštenega, sprejemem na majhno posestvo. — Poizve se pri Ševčarju, Vižmarje 45, p. št. Vid n. Lj.

Fanta

za vsa kmetijska dela, 17—18 let starega, takoj sprejemem. Perko, Ljubljana VII, Vodnikova 50.

Hlapca

sprejemem na kmetijsko pridelno službo. Kos Lovro, Savje 5, p. Ježica.

Hlapca

za kmetijsko pri Ljubljani sprejemem. Gregorc, Podsmreka št. 2, p. Dobrova.

Hlapce

priden in pošten, dobi službo v župnišču. Naslov v upravi »Domoljuba« pod št. 2671.

Za veleposestvo

iščemo majerja, obznanega, ki zna moliti in se dobro spozna pri žitni. — Ponudbe na upr. »Domoljuba« pod »Vesten« 2394.

Kmečki mlín

na stalni prodaj. Naslov v upravi »Domoljuba« pod št. 2249.

Par velov

za delo, 1000 do 1100 kilogr. težkih, kupim. Štefan Rozman, Vižmarje 2, št. Vid nad Ljubljano.

Hlapca in služkinjo

pridna in poštena, vajena vseh kmečkih del, iščemo. — Ponudbe za ogt. odd. »Domoljuba« pod »Pridna« 2456.

Fanta

17—20 let starega, vajenega kmečkoga dela, sprejemem. Mala vas št. 12, p. Ježica.

Kmečkoga fanta

za kmečka dela sprejemem. Zavašnik, Dolnice 13, št. Vid n. Lj.

Kmetkega hlapca

vojašine prostega — sprejemem. Naslov v upr. »Domoljuba« pod št. 2495.

Hlapca

nad 18 let starega, sprejemem takoj. Naslov v upravi »Domoljuba« pod št. 2697.

Lesena šupa

6x8 m³, 4 m visoka, vsa opažena, močan strop, dobro ohranjena, poceni naprodaj. Franc Orel, Mengoš 69.

biku podalo v vrat, bik sunil z glavo v kvišku, tako da je bodalo zadelo visoko čez ograjo v enega izmed gledalcev, katerega so umirajočega odnesli.

Neka gospa se je v enem izmed pariških gledališč tako strašno smejala uprizoritvi na odru, da ji je pri tem zdrknilo umetno zobovje po goltancu in je bilo treba takojšnje operacije, da so jo mogli rešiti.

Postopač, ki je agitiral za komuniste, je prišel v zakatno vasico, kjer je kvasil vaščana o nebesih na zemlji. »Kaj ho pa z onimi, ki vaših nebes ne bodo vredni? ga je izkušala zgovorna ženica. »Hm, postreljali jih bomo, je dejal odkrito. Tedaj je šestletni deček pokukal mater za rokav in rekel: »Kajne, mama, v taka nebesa pa že ne greva, kjer bi nas postrelili.«

Kupujte pri trvdkah, ki oglašajo v „Domoljubu“!

»Domoljuba« stane 89 din za celo leto, za inozemstvo 69 din. — Dopise in spise sprejema uredništvo »Domoljuba«, naročitno, inserate in reklamacije pa uprava »Domoljuba«. — Oglasi se zaračunavajo po posebnem ceniku. — Telefon uredništva in uprave: 40-04. Izdajatelj: dr. Gregorij Pečnik. — Uredniki Janez Količnik. — Za Jugoslovanske tiskarne; Jožo Kramarič.